

**Informacja w sprawie oceny zasobów
pomocy społecznej
Gminy Piła**

za rok 2020

SPIS TREŚCI

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	4
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	6
3.1	GMINA - ZADANIA MOPS	22
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	25
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	33
6	Zasoby kadrowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile	37
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	39
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	39
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	41
8	Aktywność projektowo-konkursowa MOPS	44
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	47
10	Wnioski końcowe	48

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a *ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* gmina, powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej. W niniejszym opracowaniu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, jako kluczowa instytucja działająca w obszarze pomocy społecznej, prezentuje szczegółowe dane gminy o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, osobach i rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie Gminy Piła, aktywności projektowo-konkursowej Ośrodka oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia.

W opracowaniu wykorzystano dane własne Ośrodka oraz informacje pozyskane z Urzędu Miasta Piły, gminnych jednostek organizacyjnych oraz podmiotów realizujących na zlecenie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom na podstawie *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, tj. organizacji pozarządowych, spółdzielni socjalnych, instytucji kościelnych.

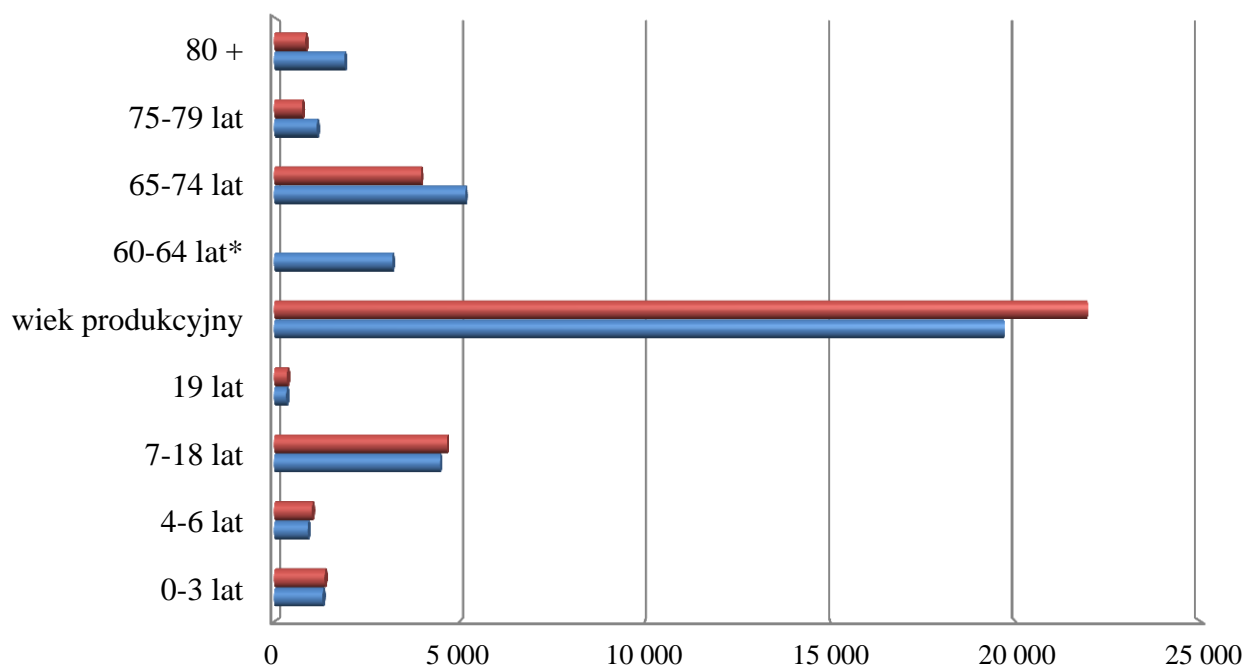
Analogicznie jak w roku ubiegłym, informację opracowano z wykorzystaniem formularza udostępnionego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w aplikacji statystycznej CAS. Formularz powstał w ramach projektu pn. „*Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego*”, realizowanego ze środków *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*, mającego na celu uproszczenie wypełniania formularza *Oceny zasobów* przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz ułatwienie prezentacji gotowego materiału lokalnym władzom.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii, rynku pracy, infrastruktury społecznej, w tym: liczby mieszkań komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów.

Według stanu na 30 czerwca 2020 r., liczba ludności gminy Piła wyniosła 72 949 osób i w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku spadła o 227 osób, tj. o 0,3 %. 52 % mieszkańców stanowiły kobiety, a 48 % mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowiła 53 % ludności powiatu oraz 2 % ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,83 %, osoby w wieku produkcyjnym 57,11 %, a w wieku poprodukcyjnym 23,33 %.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

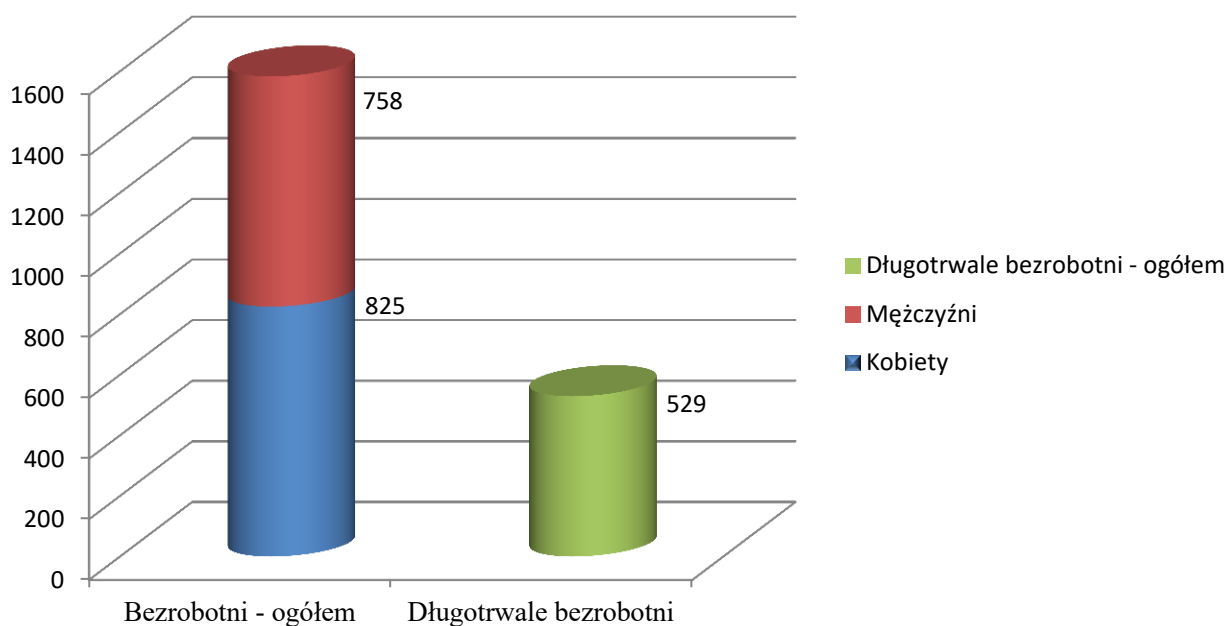

	0-3 lat	4-6 lat	7-18 lat	19 lat	wiek produkcyjny	60-64 lat*	65-74 lat	75-79 lat	80 +
■ Mężczyźni	1 370	1 028	4 670	355	21 953		3 971	760	852
■ Kobiety	1 315	911	4 480	335	19 705	3 196	5 172	1 161	1 905

* Mężczyźni w wieku 60-64 lata zostali uwzględnieni w mężczyznach w wieku produkcyjnym

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 5,5 %, a dla województwa 3,7 %. Osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Piła było 1 583, z tego 825 kobiet (52,1 %). Długotrwale bezrobotnych było 529 osób (udział w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych: 34,4 %) i w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego odnotowano wzrost o 10,6 %.

Osoby bezrobotne w Pile w 2020 roku wg stanu na 31 XII

Liczba osób bezrobotnych w powiecie pilskim na tle województwa i kraju w 2020 roku wg stanu na 31 XII

Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 662	1 269	35 547	25 410	560 303	484 007
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	263	178	6 796	4 362	95 464	72 010
Osoby długotrwale bezrobotne	690	384	15 488	8 417	297 480	217 088

Osoby bezrobotne z terenu Piły stanowiły 54 % wszystkich bezrobotnych w powiecie pilskim i 2,6 % bezrobotnych w województwie wielkopolskim.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W PIŁE W 2020 r. (stan na 31 XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok oceny	Prognoza 2021
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA			
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	2 733	2 675	2 625
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	141	104	100
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych	171	160	180
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	227	163	150
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	0	6	4
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	5	5	5
Liczba hospicjów	1	1	1

W zasobach infrastruktury społecznej gminy na koniec 2020 r. znajdowały się ponadto: 1 zespół żłobków (dysponujący 142 miejscami) oraz 7 żłobków niepublicznych, 2 niepubliczne kluby dziecięce (dysponujące 39 miejscami), 16 przedszkoli publicznych, 15 przedszkoli niepublicznych i 2 punkty przedszkolne.

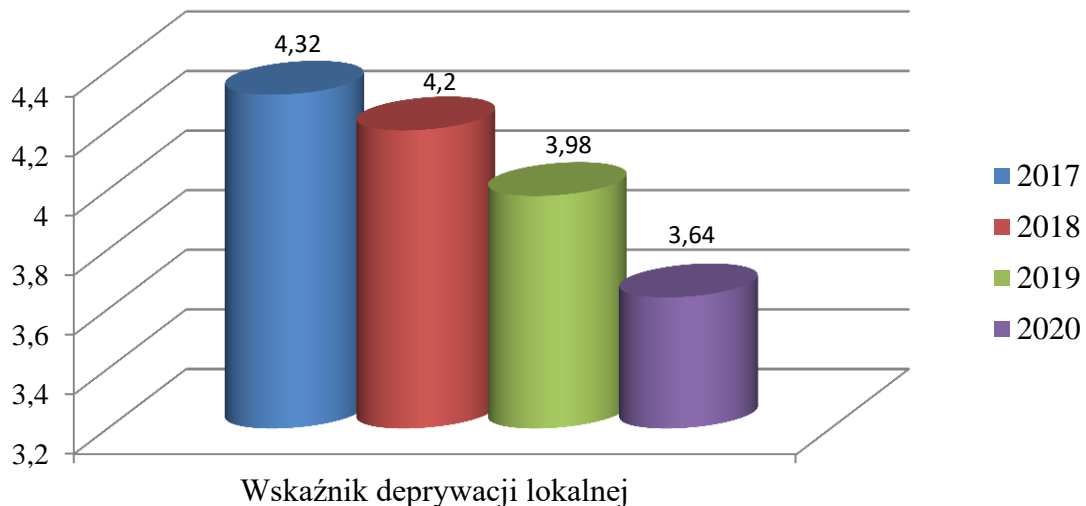
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Pomoc i wsparcie w gminie Piła z pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 3878 osób, co stanowiło 5,3 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2019 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 67 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej wyniosła 1919 i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 40. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 1544 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2019 o 191 osób. W gminie Piła najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2020 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy.

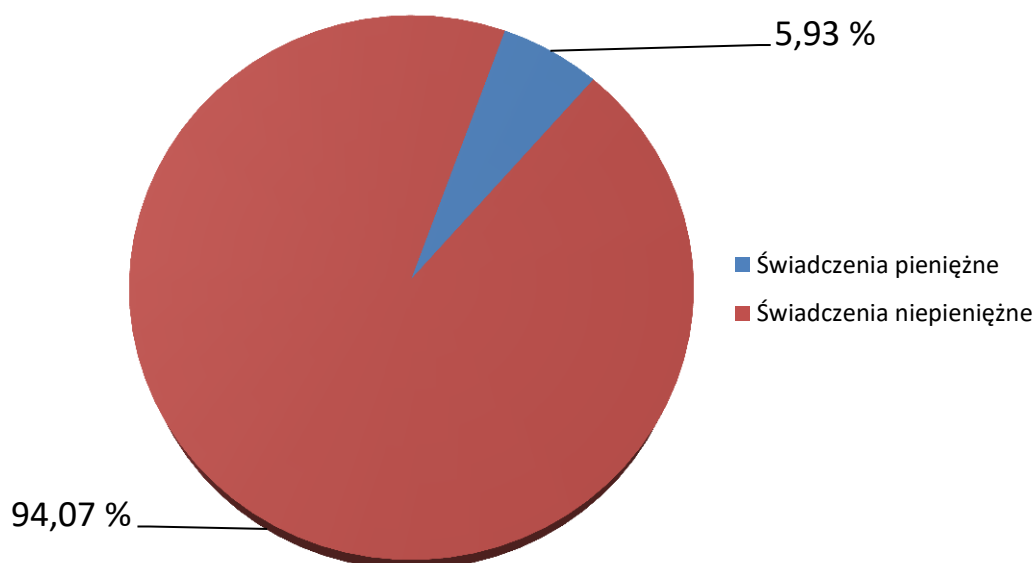
Wskaźnik deprivacji lokalnej w Pile w 2020 r.

- liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2017	4,32 %
2018	4,20 %
2019	3,98 %
2020	3,64 %

**Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielonych przez MOPS
w Pile w 2020 r.**

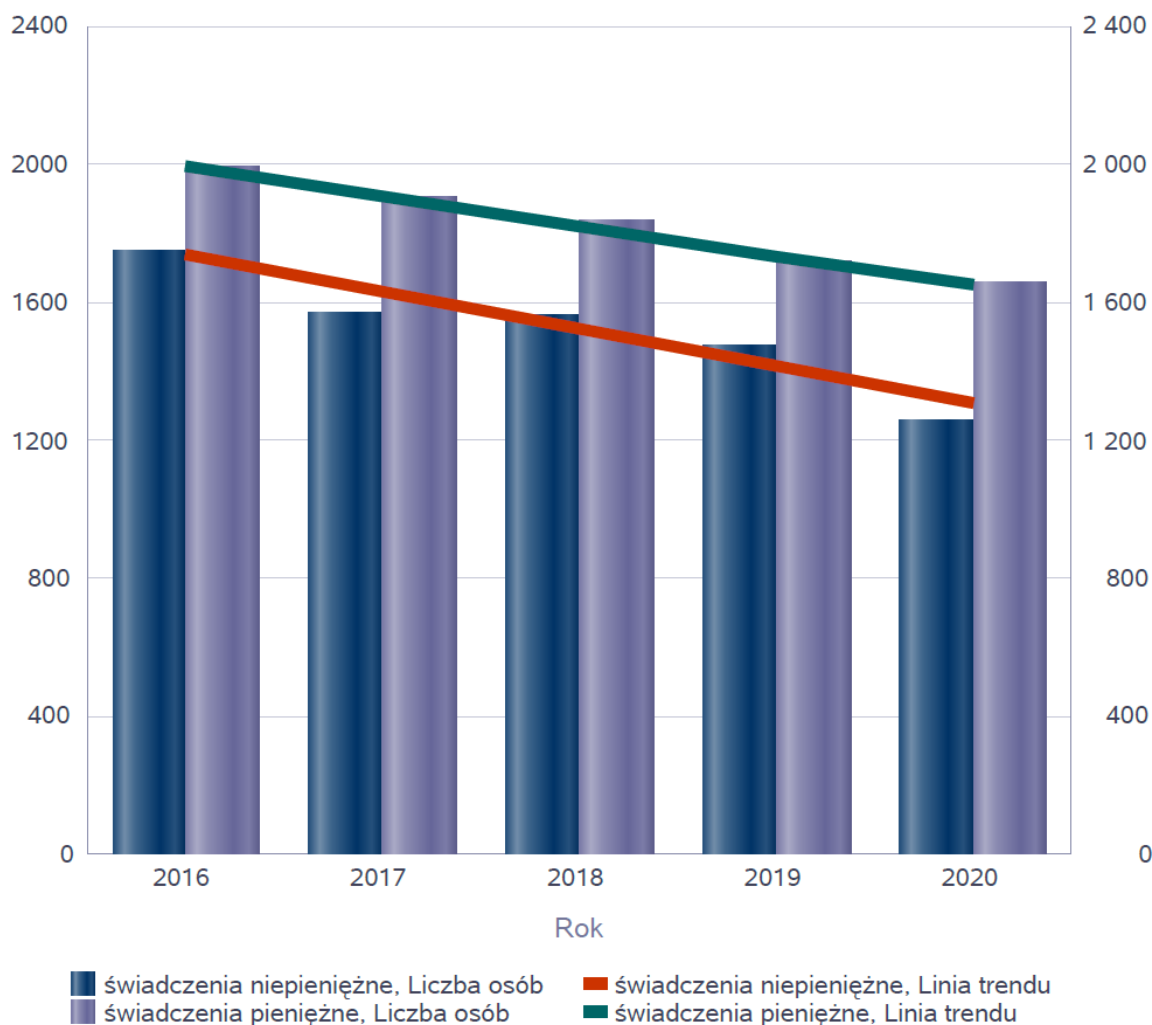

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	228 292
świadczenia pieniężne	14 404

W świadczeniach **pieniężnych** uwzględniono zasiłki okresowe, celowe oraz stałe.

W świadczeniach **niepieniężnych** uwzględniono, poza zasiłkami celowymi realizowanymi w formie bonów towarowych, schronienie, posiłek, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. W odróżnieniu od świadczeń pieniężnych, świadczenia te mają przeważnie charakter długoterminowy. Ponadto, każdy posiłek lub każda godzina usług opiekuńczych stanowi jedno świadczenie niepieniężne. Stąd liczba świadczeń niepieniężnych wielokrotnie przeważa liczbę świadczeń pieniężnych. Rzeczywista liczba osób i rodzin korzystająca ze wsparcia w formie niepieniężnej była niższa niż w przypadku świadczeń pieniężnych, co zobrazowano na kolejnych wykresach,

Liczba osób z Piły korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

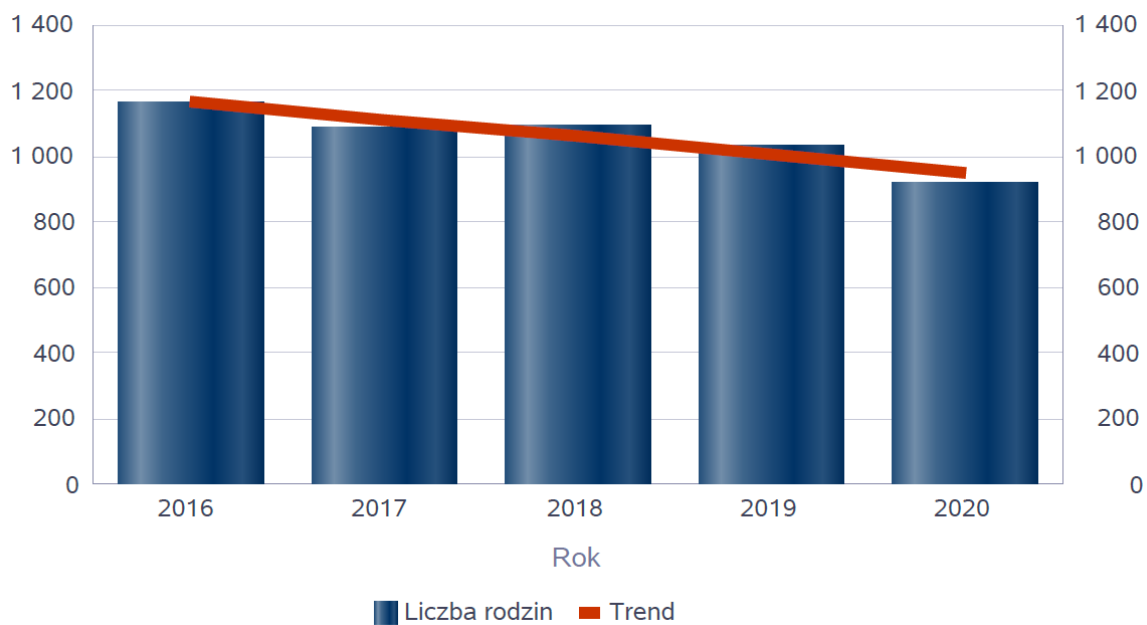

	Liczba osób				
Rodzaj świadczenia	2016	2017	2018	2019	2020
świadczenia niepieniężne	1747	1571	1561	1473	1259
świadczenia pieniężne	1992	1906	1834	1717	1656

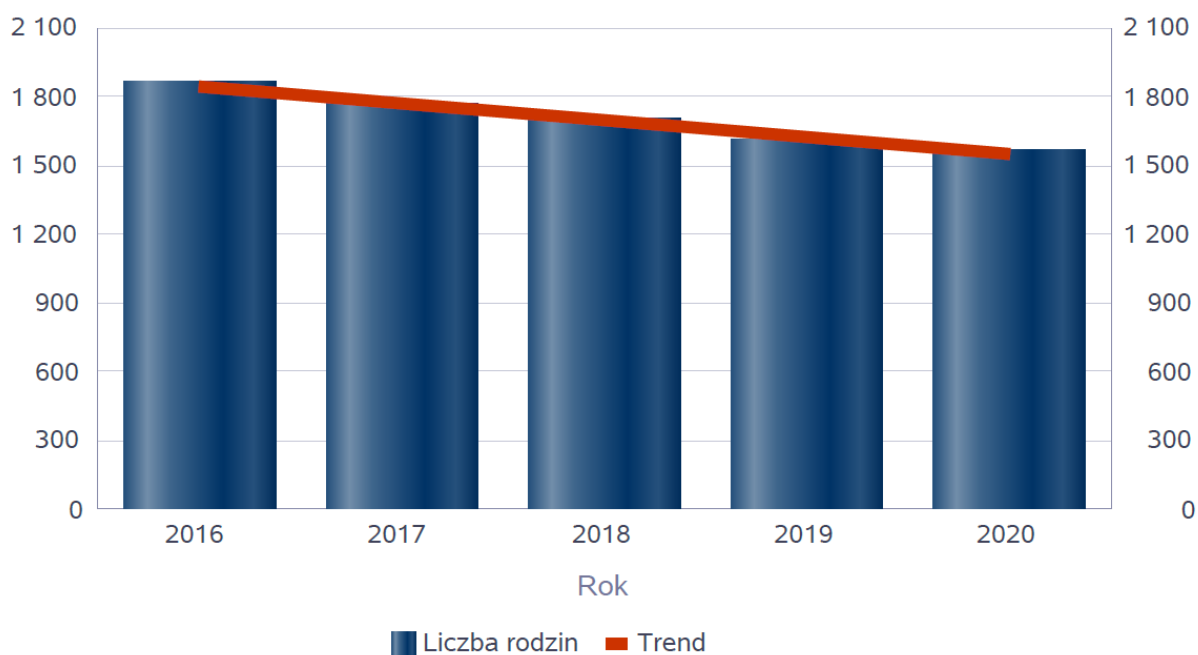
Jak wynika z wykresu, zarówno liczba osób objętych świadczeniami pieniężnymi, jak i niepieniężnymi, charakteryzowała się w latach 2016-2020 tendencją spadkową. Biorąc pod uwagę liczbę rodzin objętych społecznym wsparciem (wskazaną na kolejnych wykresach), tendencje w omawianych latach były analogiczne – nastąpił spadek liczby rodzin objętych zarówno świadczeniami pieniężnymi, jak i niepieniężnymi.

Liczba pilskich rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

świadczenia niepieniężne

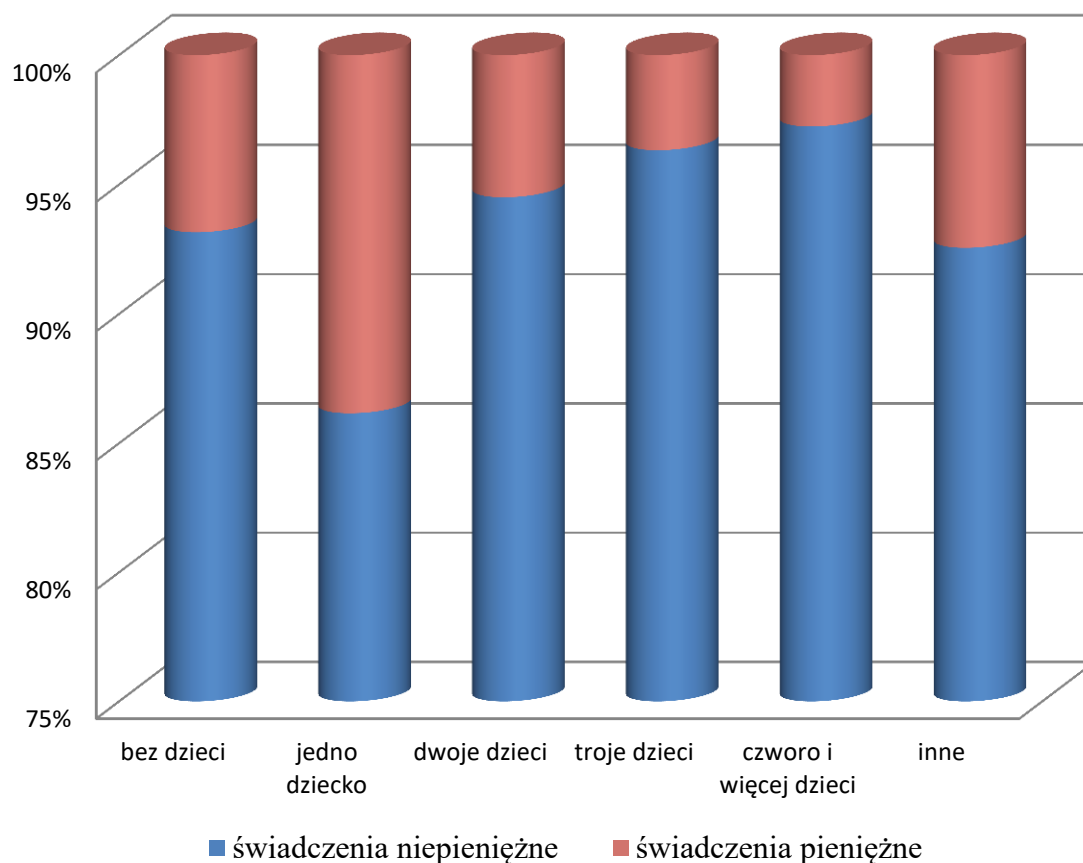

świadczenia pieniężne

Rodzaje świadczeń, z których w 2020 r. korzystały poszczególne typy pilskich rodzin ze względu na liczbę dzieci

Procentowy udział świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w podziale na typ rodziny

Typ rodziny	Liczba świadczeń	
	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	9 091	123 775
jedno dziecko	1 841	11 463
dwoje dzieci	1 409	24 254
troje dzieci	712	18 680
czworo i więcej dzieci	546	19 259
inne	805	10 010

Biorąc pod uwagę typologię rodzin objętych wsparciem należy zauważyć, że ze wsparcia korzystały głównie rodziny bezdzielne oraz z dwojgiem dzieci. Wśród rodzin bezdzielnych znalazły się osoby samotnie gospodarujące, które stanowią przeważający typ rodzin korzystających z pomocy, a których udział sukcesywnie wzrasta.

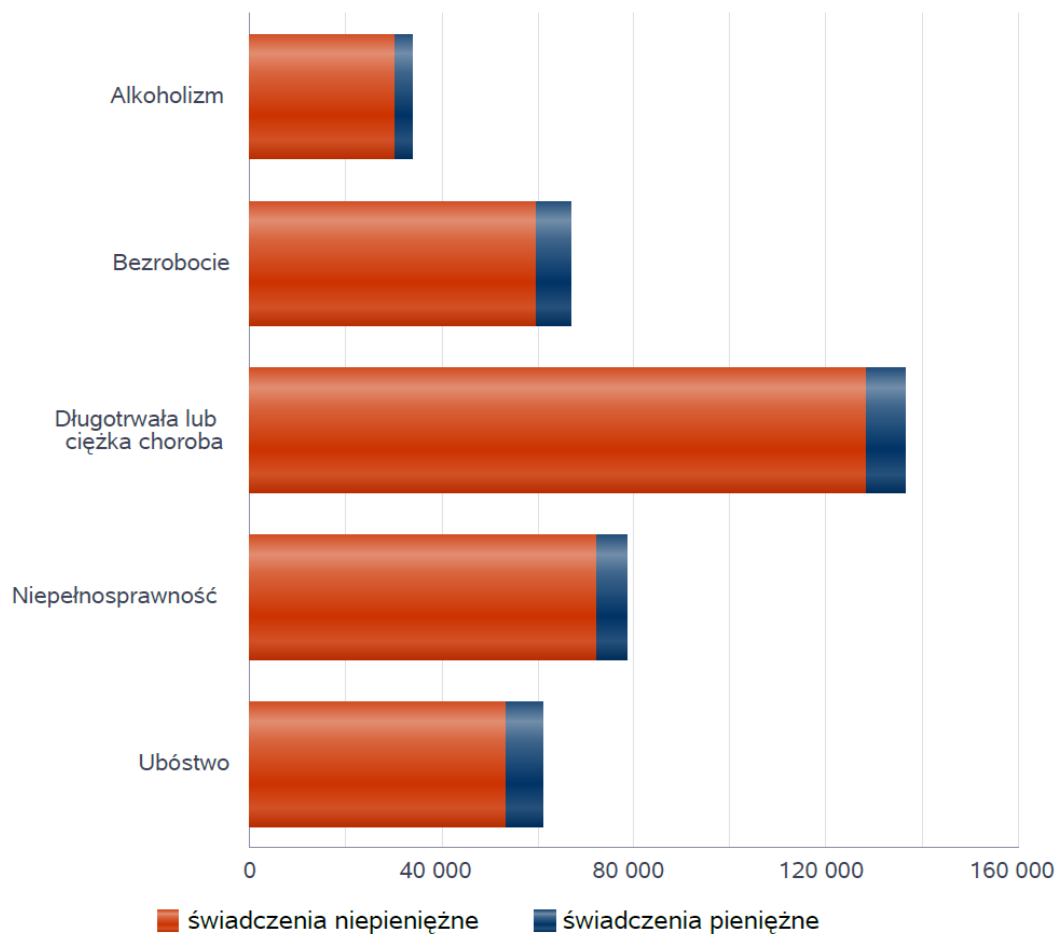
Powody udzielania pomocy pilskim rodzinom w 2020 r.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	Liczba rodzin - ogółem
Długotrwała lub ciężka choroba	1 123
Ubóstwo	825
Bezrobocie	823
Niepełnosprawność	749
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	385
Alkoholizm	364
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny niepełne	265
Potrzeba ochrony macierzyństwa	208
Bezdomność	173
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: wielodzietność	98
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	62
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny wielodzietne	56
Przemoc w rodzinie	55
Narkomania	29
Sytuacja kryzysowa	6
Zdarzenie losowe	2
Sieroctwo	1

W roku 2020, analogicznie jak w roku poprzednim, głównym powodem udzielania świadczeń była długotrwała lub ciężka choroba, co wynika z sukcesywnego wzrostu liczby rodzin objętych wsparciem z powodu złego stanu zdrowia, m.in. na skutek wieku, niesamodzielności. Wśród świadczeń przyznawanych z tego powodu znalazły się m.in. usługi opiekuńcze czy zasiłki celowe na dofinansowanie zakupu leków i innych kosztów leczenia.

Główne powody przyznania świadczeń pilskim rodzinom w 2020 r.

Liczba świadczeń

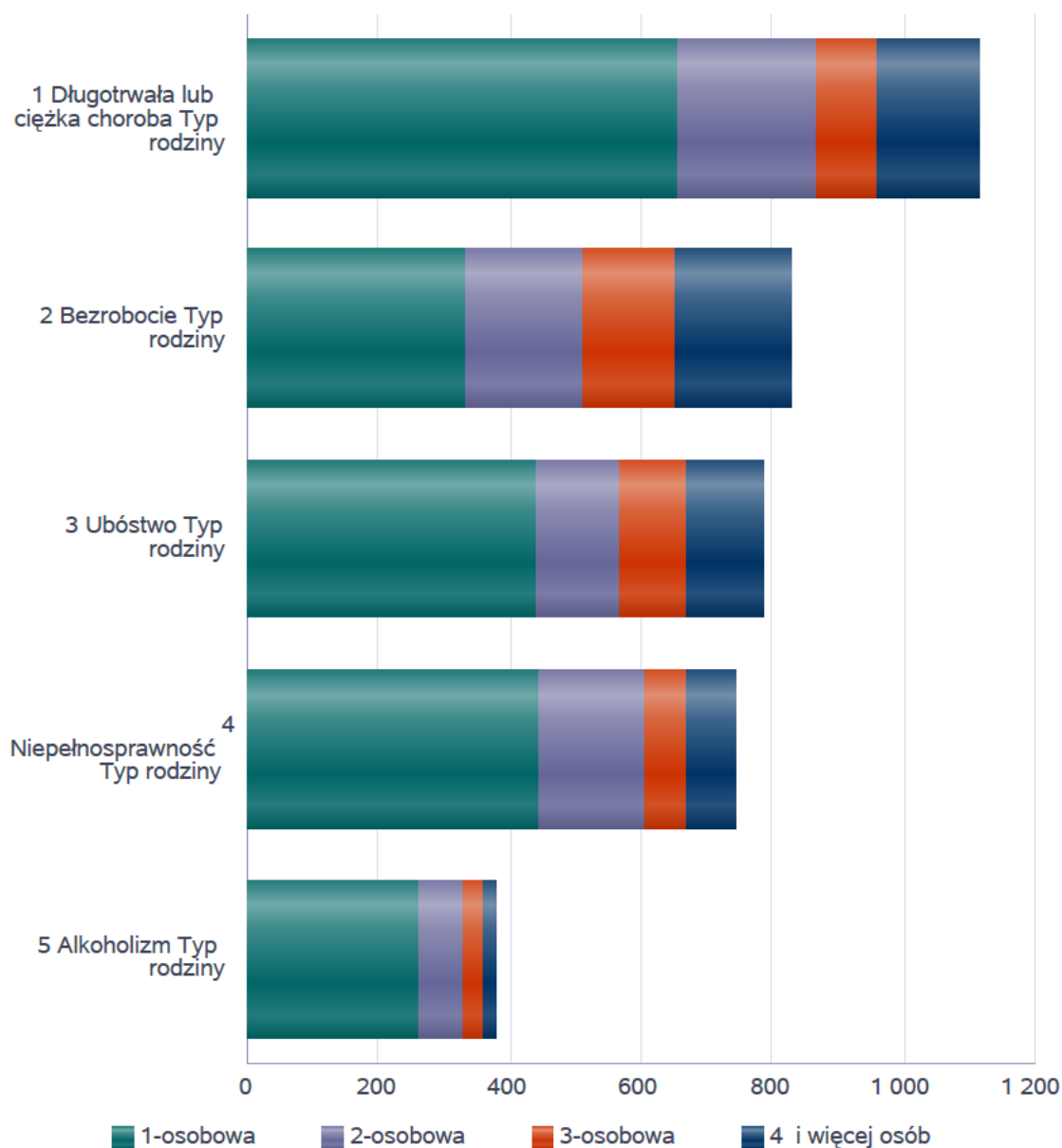

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	136 290	128 526	7 764
Niepełnosprawność	78 422	72 154	6 268
Bezrobocie	66 895	59 743	7 152
Ubóstwo	61 218	53 441	7 777
Alkoholizm	33 725	30 390	3 335

Poza długotrwałą lub ciężką chorobą, do istotnych powodów przyznania świadczeń należały w 2020 r. w dalszym ciągu niepełnosprawność i bezrobocie, a także ubóstwo.

Główne powody przyznawania pomocy pilskim rodzinom wg typów rodzin

Liczba rodzin pobierających świadczenia

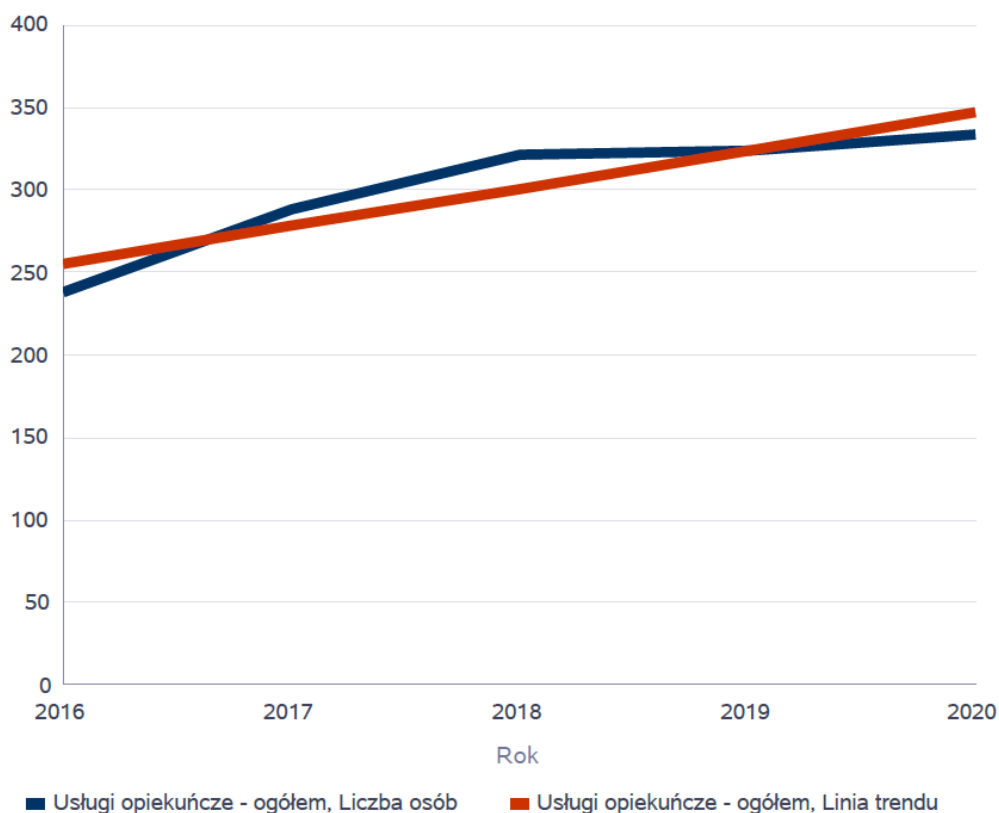

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny			
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej
Długotrwała lub ciężka choroba	1 115	654	212	94	155
Bezrobocie	828	332	179	141	176
Ubóstwo	786	441	126	102	117
Niepełnosprawność	743	445	163	60	75
Alkoholizm	378	260	70	28	20

Przeważającym typem rodzin pobierających świadczenie w 2020 r. były w dalszym ciągu osoby samodzielnie gospodarujące, stanowiące przynajmniej połowę rodzin objętych wsparciem. Wynika to z faktu, iż jednostkowe koszty utrzymania gospodarstwa jednoosobowego są relatywnie wyższe, niż w przypadku rodziny kilkuosobowej.

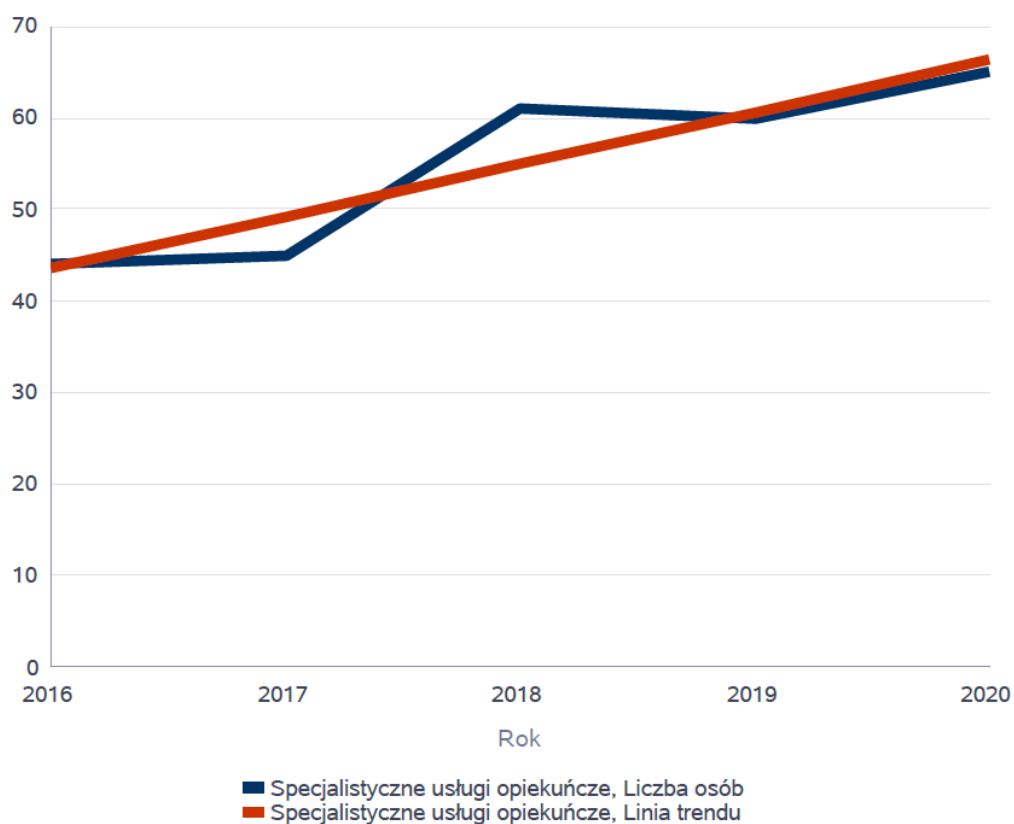
Głównym powodem korzystania ze wsparcia przez osoby samodzielnie gospodarujące była długotrwała lub ciężka choroba. Analizując udział poszczególnych typów rodzin w ogóle rodzin korzystających ze wsparcia z określonego powodu, można zauważyć, że w przypadku alkoholizmu gospodarstwa jednoosobowe stanowiły blisko 69 % ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem z tego powodu, a w przypadku bezrobocia 40 %.

Liczba osób korzystających w Pile z usług opiekuńczych ogółem

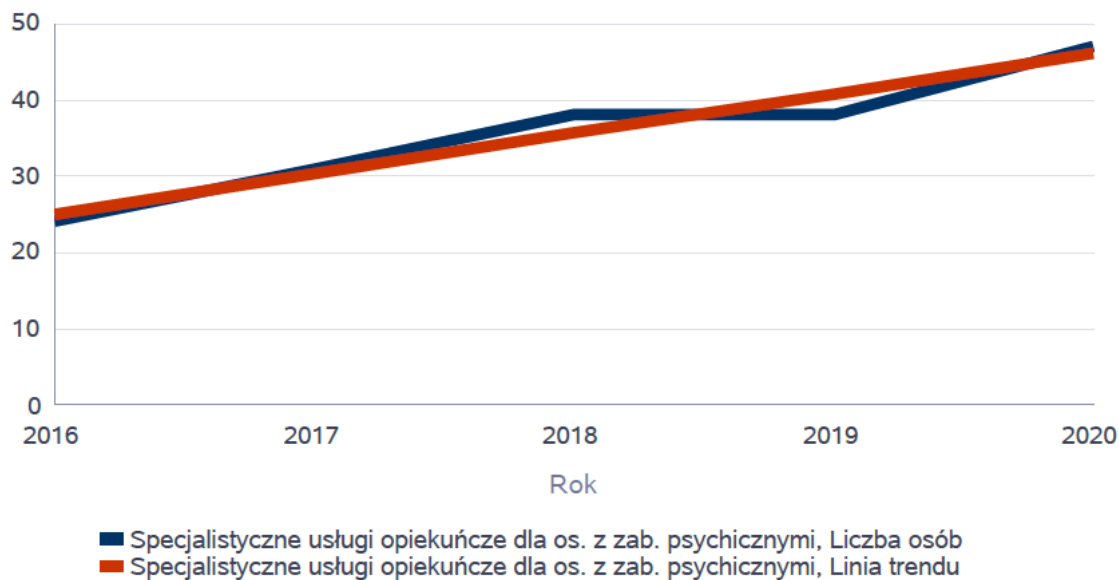
Rok	Liczba osób
2016	238
2017	288
2018	322
2019	324
2020	334

Liczba osób korzystających w Pile ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2016	44
2017	45
2018	61
2019	60
2020	65

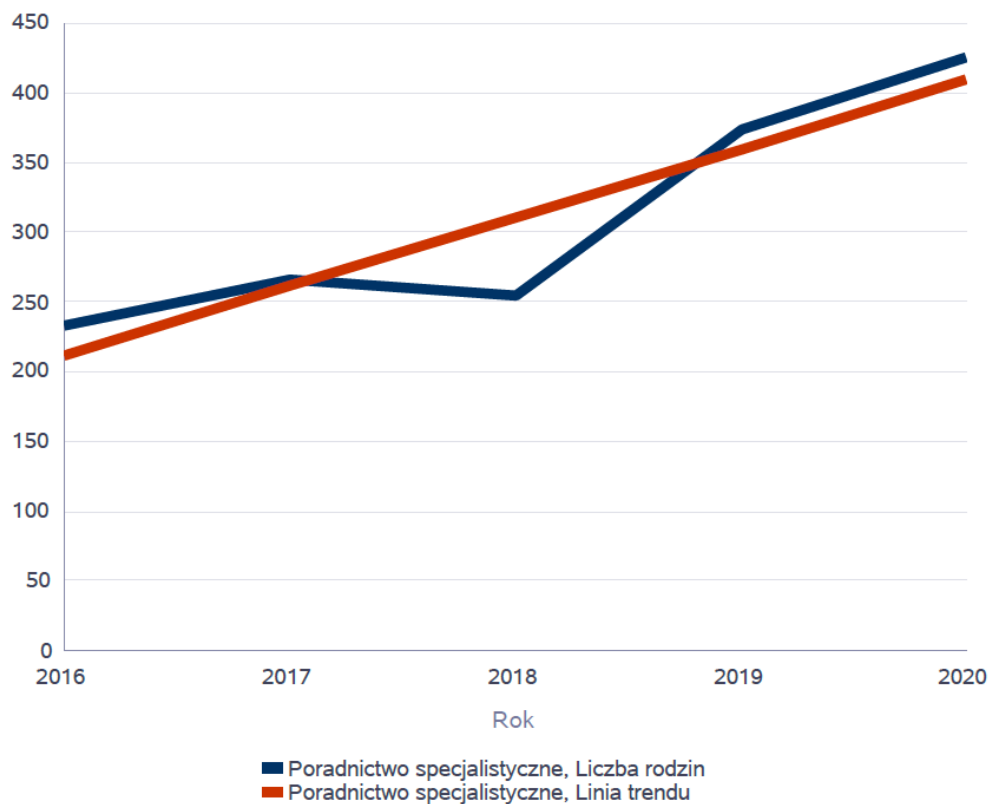
Liczba osób korzystających w Pile ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2016	24
2017	31
2018	38
2019	38
2020	47

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych każdego rodzaju charakteryzowała się w latach 2016-2020 wyraźną tendencją wzrostową, co wynika głównie z wspomnianego wcześniej faktu starzenia się społeczeństwa. W porównaniu do roku 2016, w roku oceny liczba osób objętych usługami w zakresie podstawowym zwiększyła się o 40 %, w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych wzrost wyniósł 48 %, natomiast w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi 96 %.

Liczba pilskich rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

	Liczba rodzin				
Rodzaj	2016	2017	2018	2019	2020
Poradnictwo specjalistyczne	233	266	254	374	426

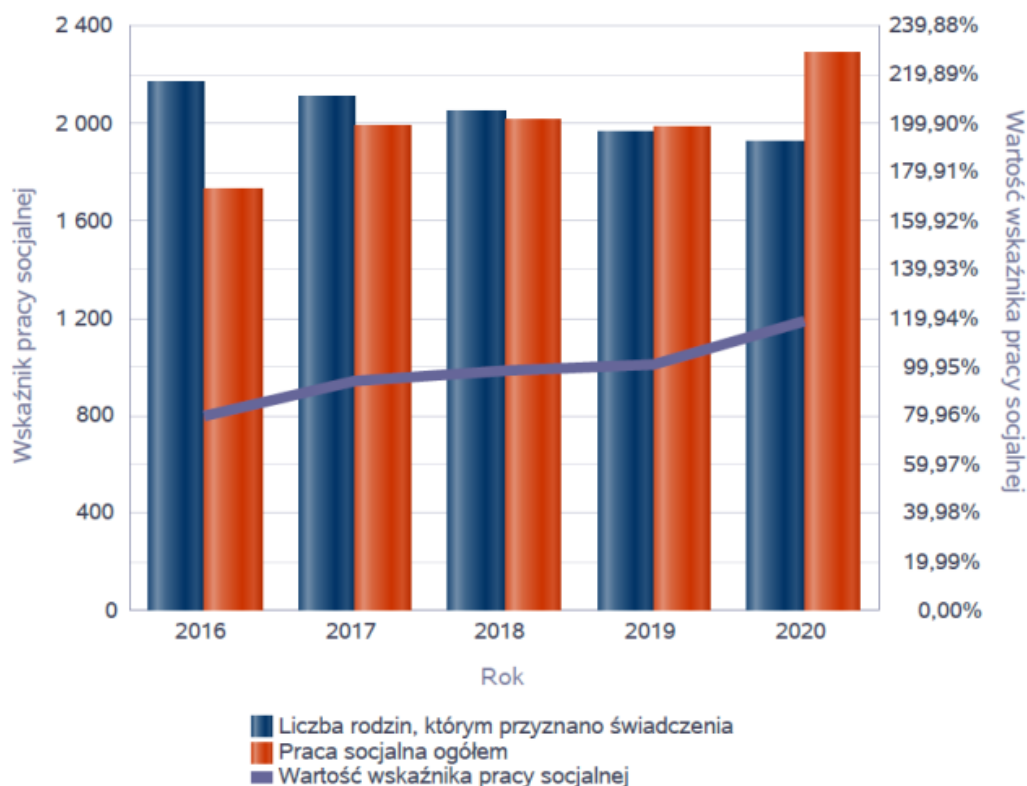
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym od lat sukcesywnie wzrasta. Od roku 2019 utrzymuje się bardzo wyraźny wzrost, co wynika z realizacji działań w ramach projektów współfinansowanych z EFS.

Sukcesywnie wzrasta udział porad psychologicznych, pedagogicznych i terapeutycznych w ogóle udzielanych porad, co wskazuje, jak ważnym elementem w procesie życiowego usamodzielniania jest identyfikacja przyczyn trudności w samodzielnym funkcjonowaniu i poszukiwanie ich rozwiązania. Poradnictwo pełni także funkcję wzmacniającą klientów w procesie zmiany. Poniżej tabela prezentująca liczbę udzielonych w 2020 roku porad w podziale na rodzaj:

Rodzaj poradnictwa	Liczba porad
Psychologiczne	1 062
Pedagogiczne	553
W ramach profilaktyki uzależnień	543
Ze specjalistami pracy socjalnej z rodziną dotkniętą przemocą	383
Psychologiczne dla dzieci	178
Prawne	58

Wskaźnik pracy socjalnej –

wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%

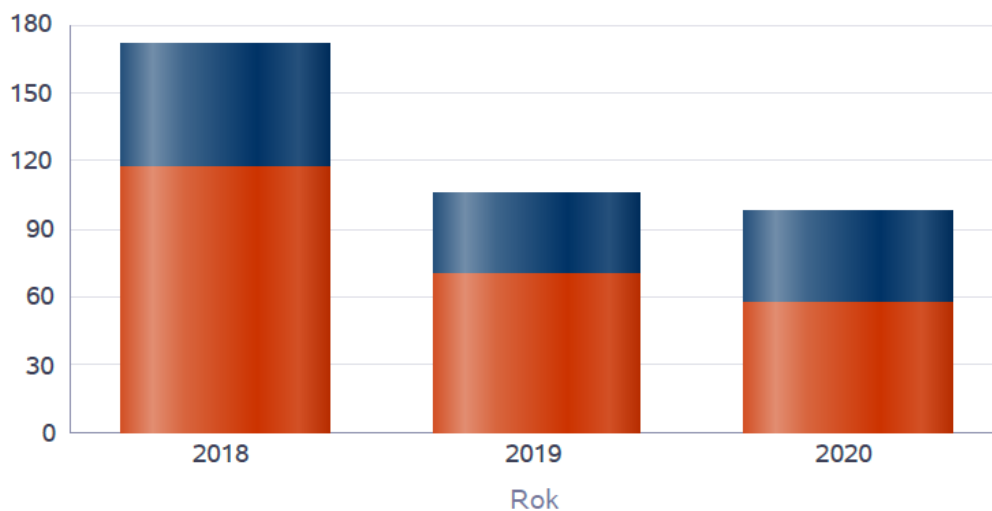

	2016	2017	2018	2019	2020
Wskaźnik pracy socjalnej	79,53 %	94,50 %	98,68 %	100,87 %	118,81 %
Rodziny, którym przyznano świadczenia	2 169	2 108	2 044	1 959	1 919
Rodzin objęte pracą socjalną, w tym:	1 725	1 992	2 017	1 976	2 280
wyłącznie pracą socjalną	316	407	514	529	623

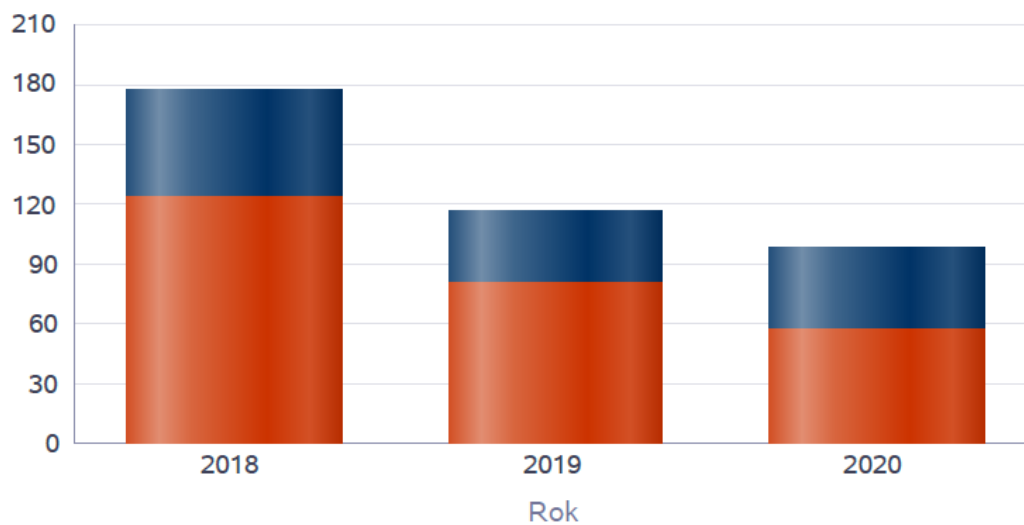
Wzrost wskaźnika pracy socjalnej w latach 2016-2020 jest wynikiem wzrostu liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do liczby rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia, od kilku lat spada. Wzrasta natomiast liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną. Wskazuje to na znaczenie działań służących wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Praca socjalna realizowana była z wykorzystaniem różnego rodzaju metod i technik, w tym kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny

Liczba kontraktów socjalnych

Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi

■ KONTRAKT SOCJALNY część A ■ KONTRAKT SOCJALNY część B

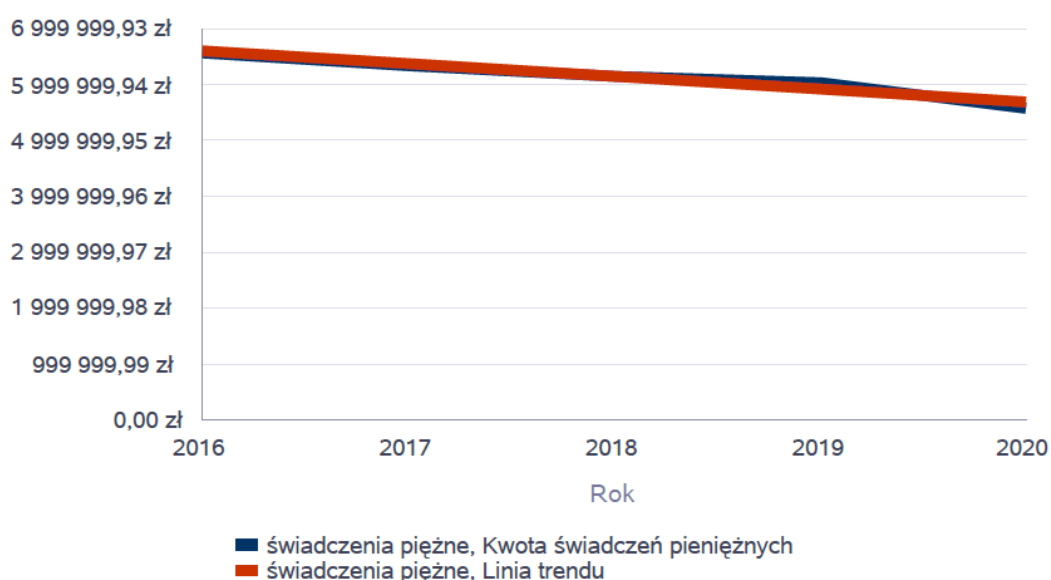
	2018		2019		2020	
	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi
Kontrakt socjalny część A	117	123	70	80	58	58
Kontrakt socjalny część B	54	54	36	36	40	40

Kontrakt socjalny typu A służy przyjęciu do realizacji działań, mających na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Natomiast celem **kontraktu socjalnego typu B** jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Jest zawierany z osobą znajdującą się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wydatki MOPS w Pile na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Kwota świadczeń pieniężnych

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2016	6 588 749,42 zł
2017	6 343 443,60 zł
2018	6 149 535,64 zł
2019	6 059 962,58 zł
2020	5 579 519,91 zł

Spadek kwoty wydatków na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej stanowi odzwierciedlenie sukcesywnie spadającej liczby beneficjentów pomocy społecznej. Wysoki udział w wydatkach na świadczenia pieniężne mają zasiłki okresowe i zasiłki stałe, finansowane co do zasady z dotacji celowej na dofinansowanie zadania własnego.

3.1. GMINA - ZADANIA OPS.

Poza realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej, wynikający z *ustawy o pomocy społecznej*, MOPS w Pile realizuje szereg zadań wynikających z innych przepisów prawa. Są to zadania własne gminy - zarówno obowiązkowe jak i o charakterze fakultatywnym, zadania rządowe zlecone gminie do realizacji, jak również inne zadania, wynikające m.in. z następujących przepisów prawa:

- *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*
- *ustawy o świadczeniach rodzinnych*
- *ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*
- *ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*
- *ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*
- *ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*
- *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*
- *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*
- *ustawy o systemie oświaty.*

W 2020 r. wsparcie w Pile z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych uzyskały 3 284 osoby w 1 568 rodzinach, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 2 181 osób w 916 rodzinach. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe.

GMINA - ZADANIA OPS (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2018	Rok 2019	Rok oceny	Prognoza 2021
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	321	299	290	282
Kwota świadczeń w złotych	1 467 863	1 504 987	1 452 388	1 410 000
W tym:				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	240	227	234	240
Kwota świadczeń w złotych	1 241 146	1 280 611	1 285 051	1 289 000

Zasilek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	88	76	64	60
Kwota świadczeń w złotych	226 717	224 376	167 337	132 400
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	923	826	821	820
Kwota świadczeń w złotych	1 613 693	1 559 753	1 698 107	1 585 500
W tym:				
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	533	445	468	475
Kwota świadczeń w złotych	903 367	729 297	882 978	968 100
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	164	200	174	160
Kwota świadczeń w złotych	169 530	239 412	233 585	230 850
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	158	141	134	130
Kwota świadczeń w złotych	179 500	176 870	160 910	152 310
Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabyciu uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY				
Liczba osób	1 744	1 625	1 582	1 580
Kwota świadczeń w złotych	3 101 735	3 071 335	2 541 798	2 512 890
W tym:				
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA" (2018 r.) / "POSILEK W SZKOLE I W DOMU" (od 2019 r.)				
Liczba osób	1 408	1 320	1 284	1 280
Kwota świadczeń w złotych	1 539 274	1 532 351	1 349 375	1 217 900
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSILEK W RAMACH: "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA" / "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"/ŚNIADANIA				
Liczba osób	1 058	981	777	610
Kwota świadczeń w złotych	795 073	472 980	295 415	391 000

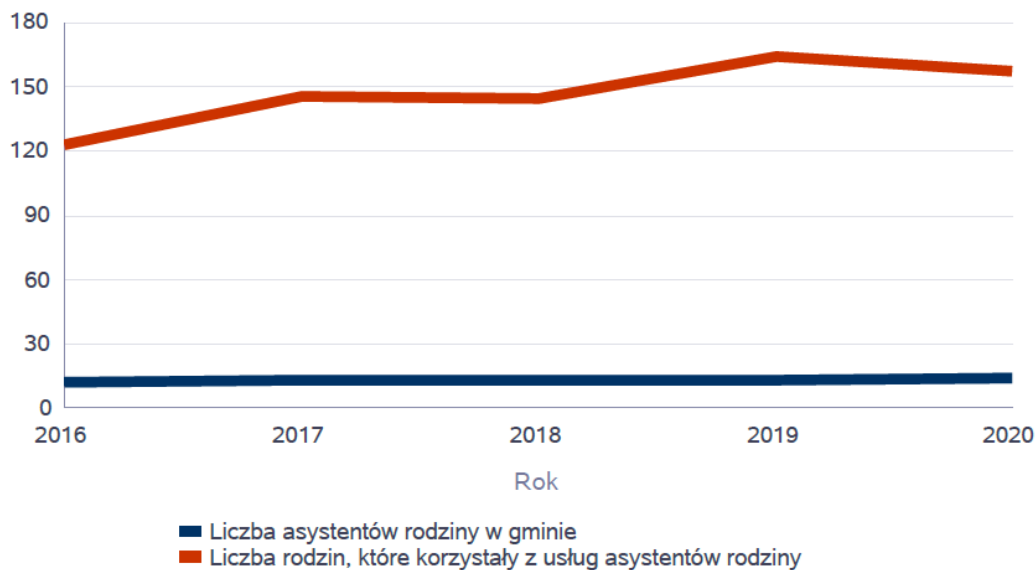
W tym:				
Dla dzieci				
Liczba osób	916	897	694	516
Kwota świadczeń w złotych	697 575	359 725	177 631	285 000
SCHRONIENIE				
Liczba osób	149	129	79	79
Kwota świadczeń w złotych	765 796	677 874	441 274	442 000
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	9	10	18	22
Kwota świadczeń w złotych	26 570	30 980	63 212	83 600
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS				
Liczba osób	121	132	111	105
Kwota świadczeń w złotych	3 084 805	3 511 348	3 379 423	3 300 000
WSPIERANIE RODZINY PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	145	164	157	157
Liczba asystentów rodziny	13	13	13	13
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	1 252 897	1 556 860	1 826 002	2 156 130

W zakresie niefinansowego, kompleksowego wsparcia rodzin z dziećmi istotną rolę poza pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym pełni wspieranie rodzin na mocy *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, w tym asysta rodzinna.

W 2020 roku w gminie zadania z zakresu wsparcia rodziny realizowało 13 asystentów rodziny, którzy objęli opieką 157 rodzin (32 nowe rodziny w roku oceny). Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące liczby asystentów rodziny i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba pільskich rodzin objętych pracą asystenta rodziny

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny w gminie	12	13	13	13	13
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	123	146	145	164	157

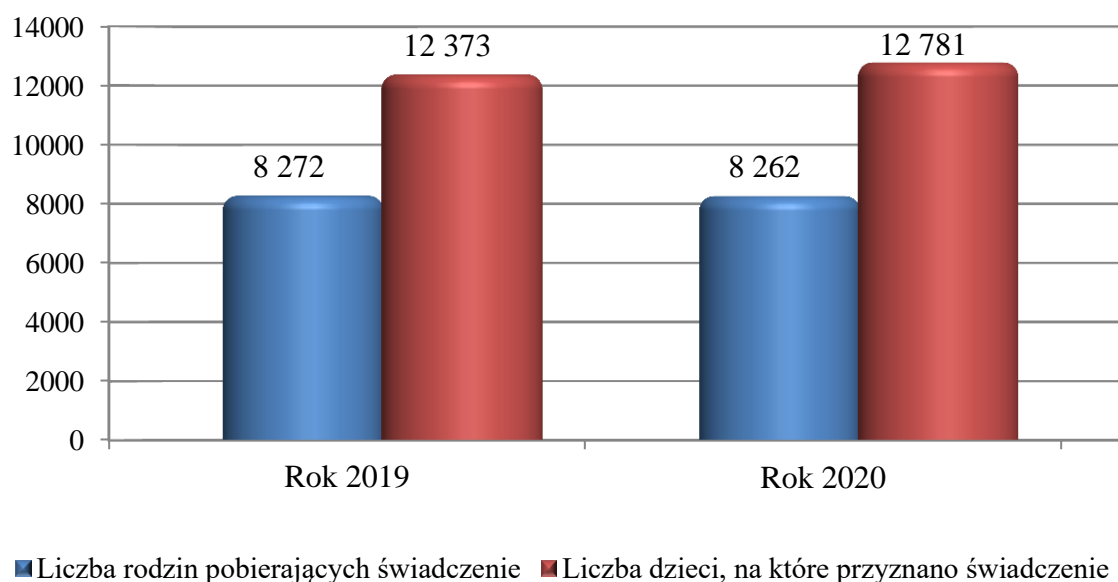

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące:

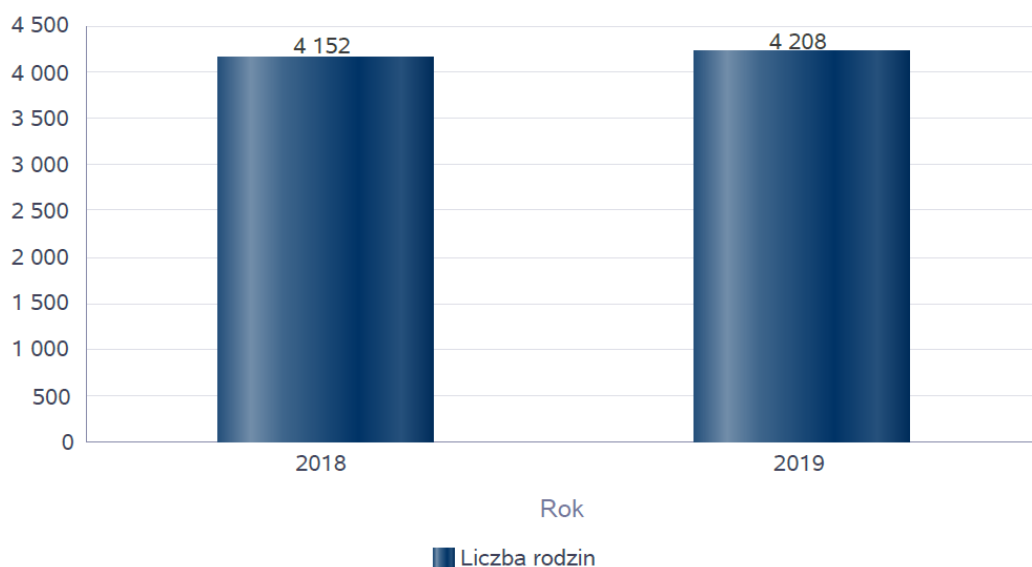
- liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie świadczenia wychowawczego
- liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka
- liczby i kwot świadczeń opiekuńczych.

Rzeczywista liczba rodzin i dzieci pobierających świadczenie wychowawcze

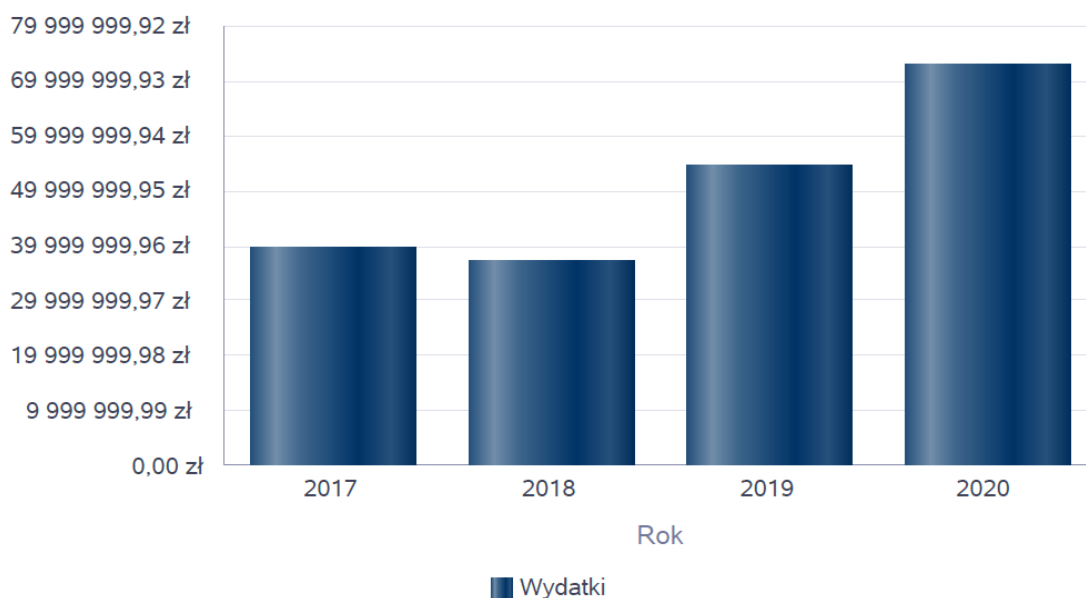

Liczba rodzin pobierających w roku oceny świadczenie wychowawcze (500+) w roku oceny wyniosła 8 262. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 10 rodzin (co stanowi wzrost o blisko 0,12 %). Świadczeniem objęto ogółem 12 781 dzieci, tj. o 408 dzieci więcej niż w roku 2019. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 72 780 384 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 18 372 035 zł.

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych

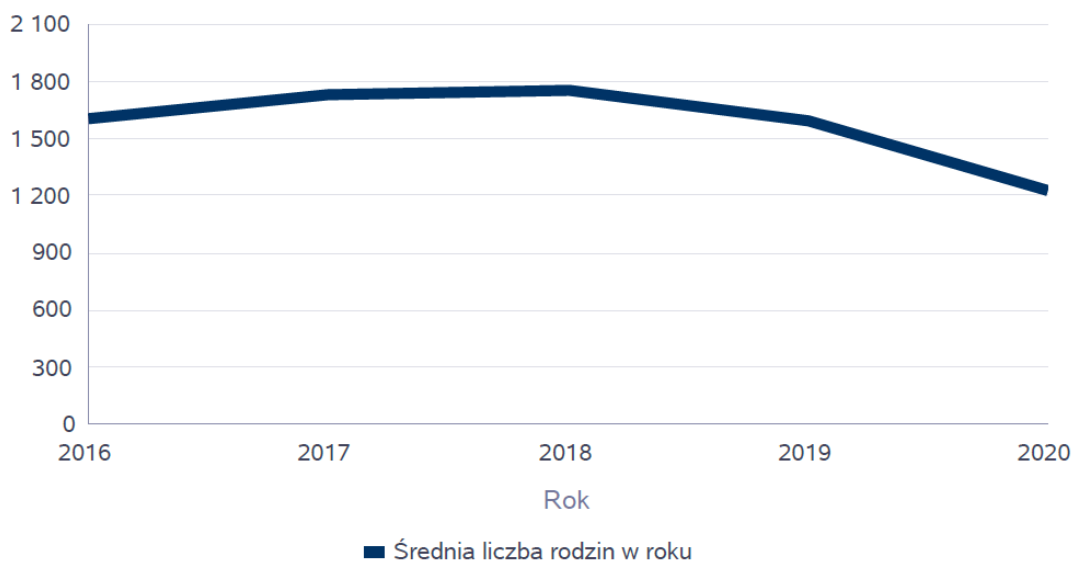
Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Rok	Wydatki
2017	39 781 947,00 zł
2018	37 205 718,00 zł
2019	54 408 349,00 zł
2020	72 780 384,00 zł

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych z dodatkami oraz z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	1 605	1 728	1 754	1 599	1 231

Średniomiesięczna liczba rodzin pobierających w 2020 r. zasiłek rodzinny wyniosła 1 231. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 368 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wyniosła 5 026 785 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 1 222 512 zł.

W zakresie świadczeń jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka nastąpił spadek, na co wpływ miało m.in. konieczność zasądzania alimentów przez osoby samotnie wychowujące dziecko. Świadczenie wypłacono na rzecz 360 dzieci w 349 rodzinach i wydatkowano na ten cel 360 000 zł.

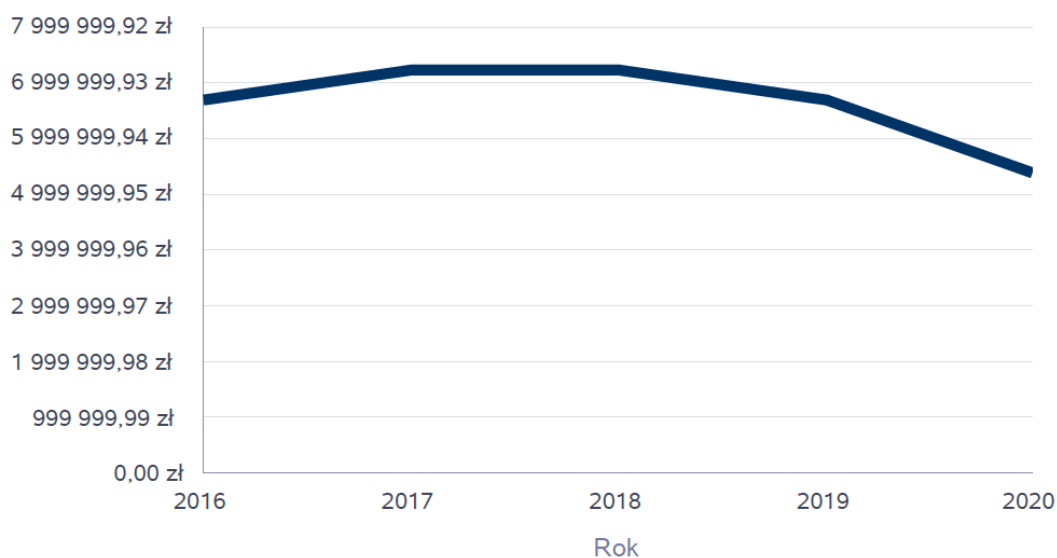
W zakresie świadczenia rodzicielskiego odnotowano wzrost wypłacanej kwoty i ilości świadczeń. Wydatkowano na ten cel 1 685 495 zł.

Świadczenie „Dobry start” wypłacono 6 089 rodzinom na rzecz 8 295 dzieci. Wydatkowano na ten cel 2 487 300 zł.

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazową zapomogą z tytułu urodzenia dziecka

Rok	Kwota
2016	6 675 935,13 zł
2017	7 216 481,04 zł
2018	7 235 982,40 zł
2019	6 694 296,52 zł
2020	5 395 167,74 zł

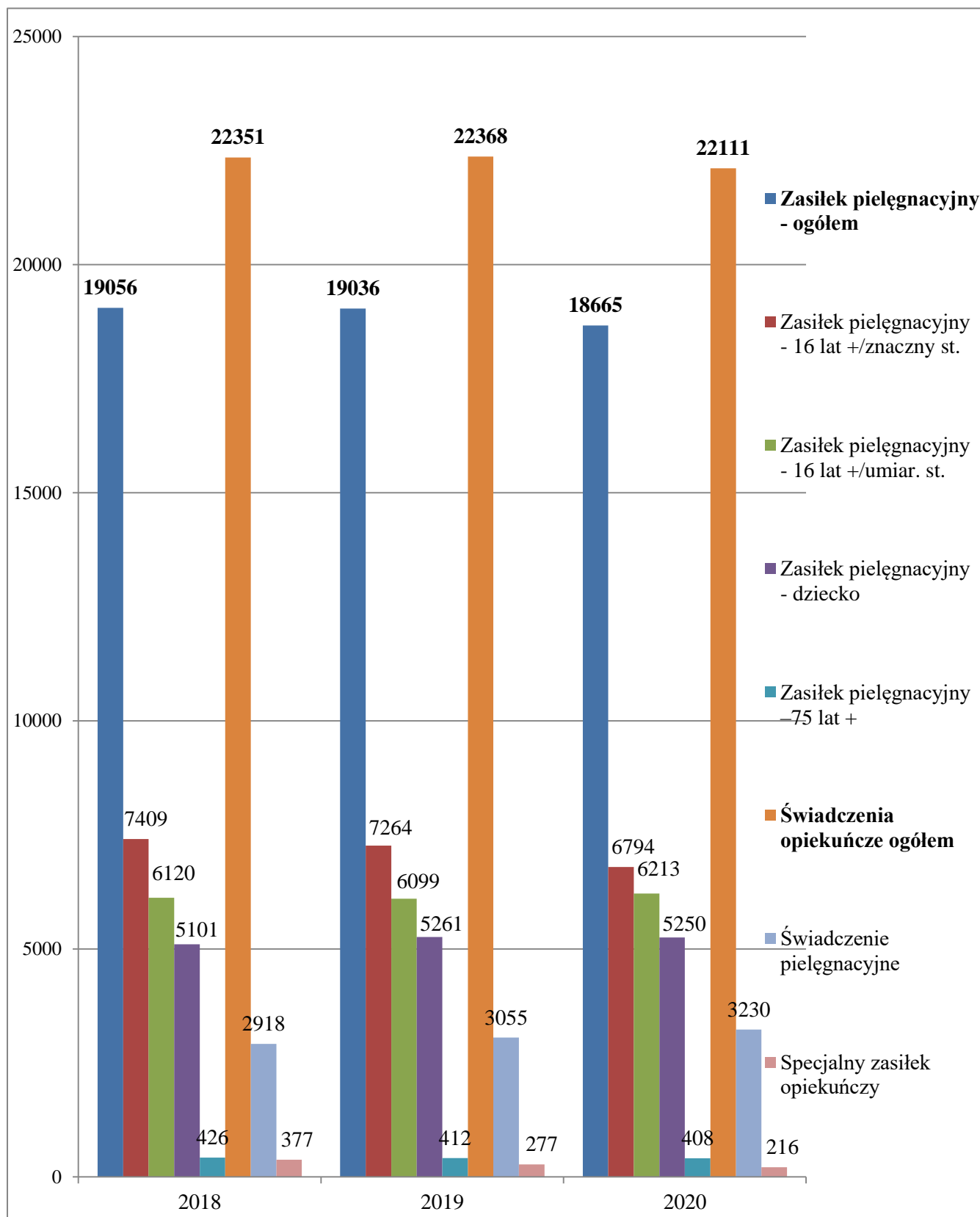
Kwota zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

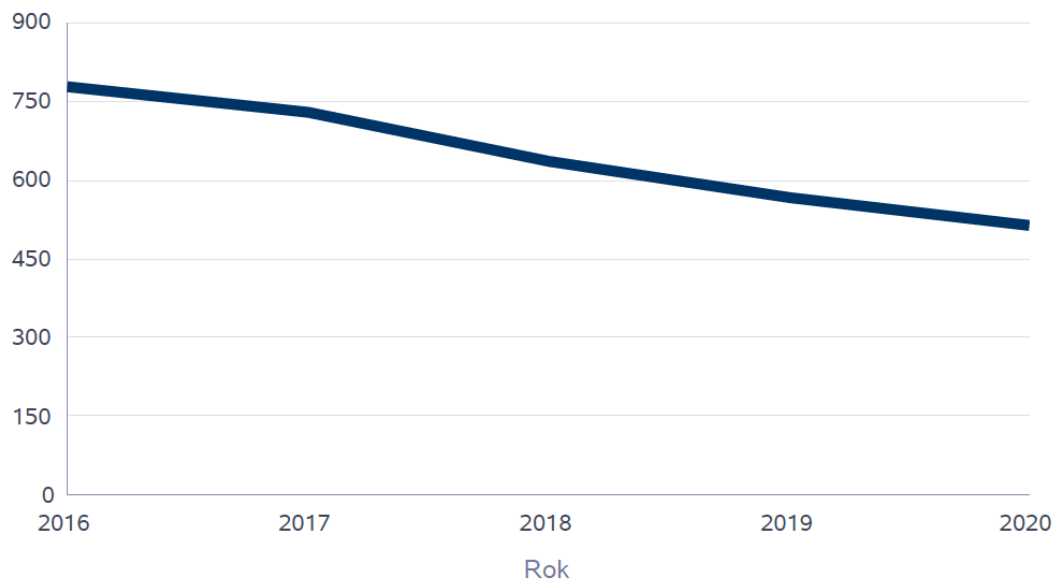
Liczba świadczeń opiekuńczych

Świadczenia opiekuńcze	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	18 703	19 051	19 056	19 036	18 665
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	4 865	5 004	5 101	5 261	5 250
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o znacznym stopniu niepełnosprawności	7 374	7 573	7 409	7 264	6 794
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	505	450	426	412	408
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 r.ż.	5 959	6 024	6 120	6 099	6 213
Świadczenie pielęgnacyjne	2 390	2 698	2 918	3 055	3 230
Specjalny zasiłek opiekuńczy	456	492	377	277	216
Świadczenia opiekuńcze ogółem: -zasiłek pielęgnacyjny, -świadczenia pielęgnacyjne, -specjalny zasiłek opiekuńczy	21 549	22 241	22 351	22 368	22 111

Liczba świadczeń opiekuńczych

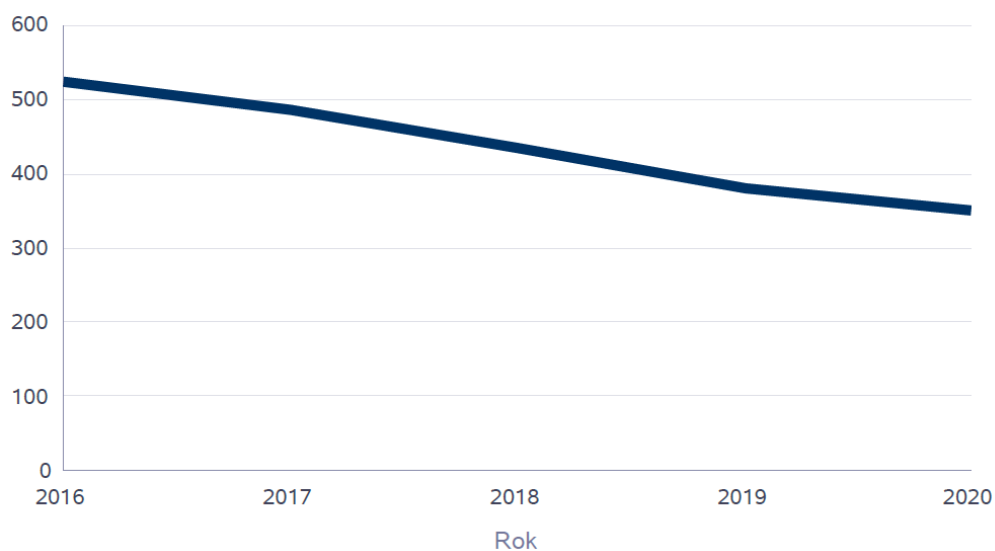

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

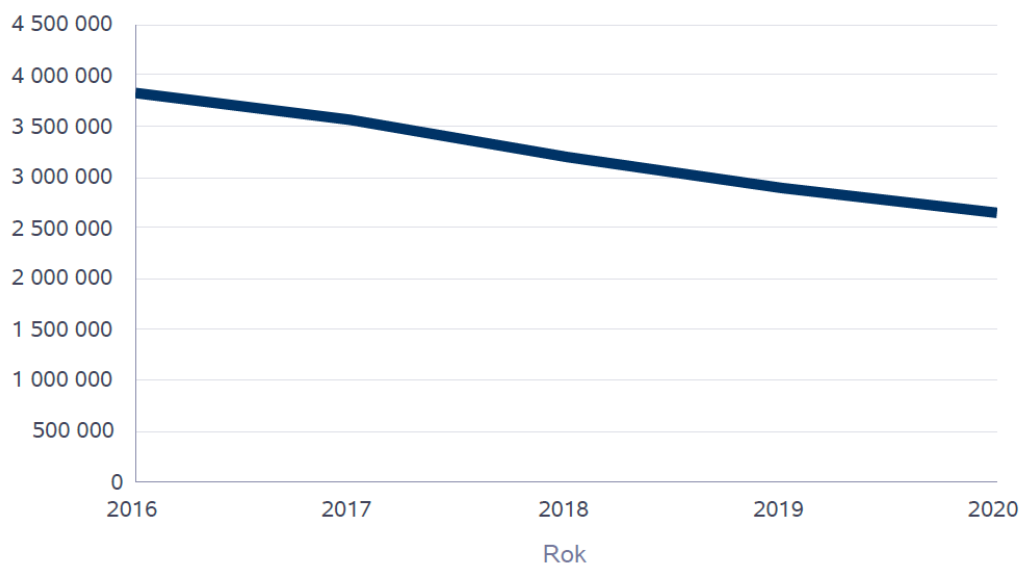
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	778	728	636	564	512

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	524	486	433	381	350

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w zł)	3 830 977	3 568 790	3 203 748	2 884 437	2 656 149

Pomimo zwiększenia od 1 października 2020 r. wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia z funduszu alimentacyjnego z kwoty 800,00 zł do 900,00 zł na osobę w rodzinie i wprowadzeniu zasady „złotówka za złotówkę”, tj. osoby, których dochód na osobę w rodzinie był/jest wyższy niż kryterium dochodowe otrzymują świadczenia w wysokości niższej o taką kwotę, o jaką przekroczony został próg dochodowy, nadal zmniejszeniu ulega zarówno kwota, jak też ilość wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Spadek ten spowodowany jest wzrostem dochodów rodzin osób uprawnionych.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

	Rok 2018	Rok 2019	Rok oceny	Prognoza 2021
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1 849	1 640	1 512	1 570
Kwota świadczeń w złotych	2 313 989	2 490 774	2 186 366	2 200 000
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	241	194	227	220
Kwota świadczeń w złotych	15 629	12 030	11 059	11 000

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Piła w roku oceny działalność prowadziły następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, w strukturach którego funkcjonują: Dzienny Dom Pomocy, Ośrodek Wsparcia i Klub Integracji Społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje kościelne i spółdzielnie socjalne realizujące na zlecenie gminy m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, w tym: Piłskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot, prowadzące schronisko i noclegownię dla osób bezdomnych, Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, prowadzące placówkę wsparcia dziennego, Piłskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Kotwica”, prowadzący klub samopomocy.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ, liczbę miejsc i liczby osób korzystających z placówek, kadry i kosztów prowadzenia.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2018	Rok 2019	Rok oceny	Prognoza 2021
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	391	401	291	291
Liczba osób korzystających	1 102	1 021	747	765
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31.12.)	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31.12.)	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31.12.)	45	42	31	34
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	3 179 328	2 898 166	2 622 439	2 929 965
W TYM:				
DZIEENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	170	170	170	170
Liczba osób korzystających	630	683	566	600
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31.12.)	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31.12.)	23	21	21	21
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	1 198 502	1 249 250	1 184 499	1 379 965
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	x	x	85	85
Liczba osób korzystających	x	x	134	134
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	x	x	2	5
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31.12.)	x	x	10	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	x	x	1 437 940	1 550 000

NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	x	x	15	15
Liczba osób korzystających	x	x	27	27
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	x	x	0	1
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31.12.)	x	x	2	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	x	x	112 500	120 000

W tabeli wykazano ośrodki wsparcia, takie jak:

- Dzienny Dom Pomocy MOPS, zapewniający osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych, aktywizujących, imprezach i spotkaniach okolicznościowych, kulturalnych oraz wyżywienie w formie obiadu
- Pilskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot, realizujące na zlecenie gminy schronienie w formie schroniska całodobowego (85 miejsc) i noclegowni (15 miejsc), a także prowadzenie terapii uzależnień oraz poradnictwa dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin (na rzecz mieszkańców placówki)
- Pilskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Kotwica”, realizujący na zlecenie gminy działalność samopomocową na rzecz trzeźwych alkoholików i ich rodzin.

Na terenie Piły funkcjonował także Ośrodek Wsparcia MOPS (dedykowany szczególnej kategorii osobom bezdomnym, tj. usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, ofiarom przemocy domowej, osobom, które w wyniku nieszczęśliwego zdarzenia utraciły czasowo dach nad głową) oraz Spółdzielnia Socjalna „Perfekcja”. Z oferty Ośrodka Wsparcia MOPS skorzystały w 2020 r. 43 osoby (15 kobiet, 16 mężczyzn, 12 dzieci). Koszt funkcjonowania Ośrodka Wsparcia wyniósł 184 420 zł.

JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
	Rok 2018	Rok 2019	Rok oceny	Prognoza 2021
Liczba osób korzystających	254	374	426	450
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31.12.)	6	6	7	7
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	430 272	406 355	391 807	407 087
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	15	15	15	15
Liczba osób korzystających	12	13	12	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12 500	12 500	13 000	13 500
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	100	84	48	65

W części dotyczącej Jednostek Specjalistycznego Poradnictwa uwzględniono jedynie poradnictwo MOPS na rzecz klientów, ponieważ Ośrodek jest jedyną instytucją wpisaną do Rejestru JSP prowadzonego przez Wojewodę Wielkopolskiego. W ramach poradnictwa specjalistycznego konsultacji udzielali: psycholodzy, pedagodzy, specjaliści ds. profilaktyki uzależnień, radca prawny. W 2020 r. zlikwidowano Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a realizację dotychczasowych zadań przejął MOPS, w strukturach którego powstał Punkt Konsultacyjny, działający w ramach Zespołu ds. profilaktyki uzależnień. Punkt prowadzi działalność skierowaną do wszystkich mieszkańców Piły, a w szczególności do osób: będących w kryzysie, uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających, członków rodzin osób uzależnionych, doświadczających przemocy, stosujących przemoc.

Ponadto, poradnictwo na rzecz swoich podopiecznych świadczy Pilskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot.

Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego jest również zadaniem rokrocznie zlecanym do realizacji. W 2020 r. zadanie nadal realizowało Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, organizujące czas wolny dzieciom i młodzieży z terenu Piły.

Klub Integracji Społecznej funkcjonujący w strukturach MOPS świadczy na rzecz klientów usługi wpisujące się w pojęcie reintegracji społecznej i zawodowej, w tym: projekty socjalne, poradnictwo specjalistyczne, warsztaty umiejętności społecznych i zawodowych, grupy samopomocowe, wykłady dotyczące problemów i kwestii społecznych. W 2020 r. zajęcia w KIS prowadzone były w ramach projektu socjalnego „*KOMPAS BIS*”, gdzie łącznie zrealizowano 163 zajęcia grupowe i 232 konsultacje indywidualne na rzecz 48 uczestników.

Zasoby pomocy społecznej uzupełniają instytucje i organizacje, które prowadzą działania częściowo wpisujące się w obszar pomocy społecznej. Należą do nich m.in. działające na terenie Piły spółdzielnie socjalne, świadczące m.in. usługi opiekuńcze i porządkowe na rzecz osób niesamodzielnych, Klub Seniora wchodzący w struktury Regionalnego Centrum Kultury „*Fabryka Emocji*” w Pile, zajmujący się aktywizacją społeczną osób starszych, czy seniorskie organizacje porządkowe i Uniwersytety Trzeciego Wieku, które zrzeszają i aktywizują piłskich seniorów i systematycznie realizują na ich rzecz mniejsze zadania publiczne, zlecane przez gminę w trybie uproszczonym, tzw. małych grantów.

6. Zasoby kadrowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Wg stanu na 31.12.2020 r. kadra MOPS liczyła 173 osoby w tym: kadra kierownicza wyższego szczebla 3 osoby, kadra kierownicza średniego szczebla 9 osób, pracownicy socjalni 42 osoby. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 147 posiada wykształcenie wyższe, 20 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 12 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 9 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Zatrudnieni	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	161	165	175	171	161
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	3	3	3	3	12

Pracownicy MOPS w 2020 r. w dalszym ciągu podwyższali swoje kwalifikacje w ramach szkoleń i konferencji o tematyce związanej z realizowanymi zadaniami. Pracownicy socjalni i asystenci rodziny uczestniczyli licznych szkoleniach i konferencjach, w tym:

Lp.	Tematyka szkolenia	Liczba uczestników
1.	Przemoc domowa w kontekście izolacji społecznej	2
2.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w okresie pandemii	5
3.	Konsultacyjna superwizja grupowa pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8
4.	Superwizja indywidualna	13
5.	Wsparcie i praca z rodziną w świetle ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	5
6.	Dialog motywujący	8
7.	Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach – poziom podstawowy	3
8.	Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach – poziom zaawansowany	1
9.	Szkolenie z zakresie zaburzeń psychicznych i samobójstw nastolatków	10
10.	Komunikacja z pacjentem onkologicznym i jego rodziną	2
11.	Profesjonalizacja pomocy kadr instytucji pomocowych działających w Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem, jako narzędzie przeciwdziałania przestępczości	2
12.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1
13.	Komunikacja interpersonalna i budowanie relacji w zespole	3
14.	Budowanie zespołowości	1

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

Ośrodek od lat regularnie realizuje prace społecznie użyteczne w ramach porozumienia pomiędzy Gminą Piła a Starostą Pilskim. W roku oceny prace realizowano na mocy porozumienia z dnia 09.03.2020 r. w okresie od czerwca do listopada 2020 r. Powiatowy Urząd Pracy w Pile skierował do prac 6 osób bezrobotnych. Wydatki na świadczenia pieniężne za wykonane prace społecznie użyteczne wyniosły 13.837,10 zł.

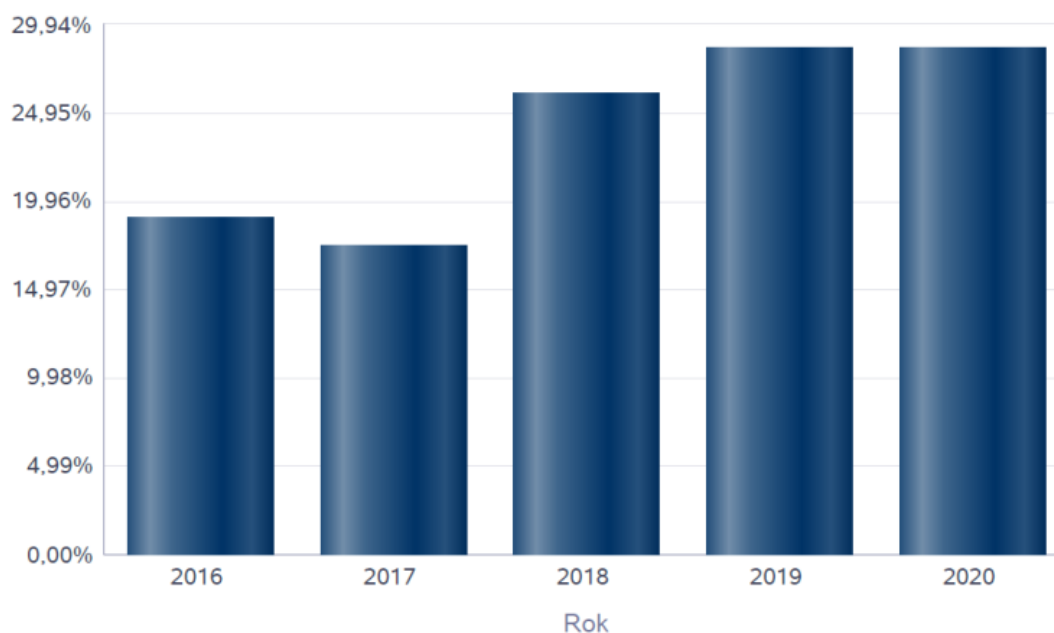
Ponadto, zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: w ramach wolontariatu oraz w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) i stażu nie pracowały żadne osoby.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

Organizacja pracy socjalnej w MOPS odbywa się w oparciu o rejonizację ustaloną na podstawie podziału administracyjnego miasta. W roku oceny pracę socjalną realizował 1 Zespół pracy socjalnej, który liczył 42 pracowników socjalnych, w tym: 2 terenowych pracowników socjalnych zajmujących się problemami osób bezdomnych, 3 terenowych pracowników socjalnych zajmujących się problemami osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 2 pracowników socjalnych w Ośrodku Wsparcia MOPS przy ul. Spacerowej 23, 1 realizujący pracę socjalną w Dziennym Domu Pomocy, 2 koordynujących projekt „Przycisk życia” oraz 2 realizujących pracę socjalną na rzecz uczestników działań Klubu Integracji Społecznej.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby pracowników jednostki w tym: kadry kierowniczej, pracowników socjalnych, wskaźnika specjalizacji pracowników socjalnych.

**Stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia
w zawodzie pracownik socjalny do liczby pracowników socjalnych**

**Czy ośrodek spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób
lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i co najmniej 3 pracowników socjalnych?**

Rok	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie objętych pracą socjalną	Liczba pracowników socjalnych
2016	Tak	73 987	1 725	42
2017	Tak	73 791	1 992	46
2018	Tak	73 693	2 017	46
2019	Tak	73 398	1 976	42
2020	Tak	72 949	2 280	42

Analiza tabeli wskazuje, że Ośrodek spełnia ustawowy warunek w zakresie dostępności kadry pracy socjalnej. W 2020 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 1737 mieszkańców.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W Gminie Piła środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2020 r. 125 551 520 zł, w tym 123 365 154 zł w ramach działalności MOPS. Poziom wydatków na zadania z zakresu polityki społecznej w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 13 443 223 zł (co stanowi blisko 12 %).

Najwięcej środków wydatkowano w dziale 855 – Rodzina – 100 330 609 zł, co stanowi 80 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Spośród wydatków w tym dziale największy udział miały świadczenia wychowawcze (500 +) wraz z kosztami obsługi, na które wydatkowano 73 310 115 zł. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 22 701 860 zł, co stanowi 18 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 340 943 zł, co stanowi 0,3 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 1 194 070 zł, co stanowi 1 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

Najwięcej środków wydano niezmiennie na: świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, opiekuńcze i alimentacyjne, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego od niektórych świadczeń oraz koszty obsługi oraz utrzymanie MOPS, tj. wynagrodzenia i pochodne (poza pracownikami Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych oraz Dziennego Domu Pomocy), koszty szkoleń i delegacji, odpis na ZFŚS, podatek od nieruchomości, trwały zarząd, media, materiały biurowe, ubezpieczenie majątku, usługi pocztowe, wynagrodzenia opiekunów prawnych.

Analiza wydatków w obszarze pomocy społecznej wskazuje na spadek kwoty świadczeń z pomocy społecznej o charakterze pieniężnym, co spowodowane jest z jednej strony istotnym wpływem pomocy w postaci wyłącznie pracy socjalnej, z drugiej - wprowadzeniem rządowych świadczeń dla rodzin z dziećmi. Spadek odnotowują także wydatki na dożywianie najuboższych, w tym dzieci, co wynika z poprawy sytuacji materialnej rodzin oraz spadku liczebności dzieci w jednostkach oświatowych. Rokroczny wzrost dotyczy natomiast świadczeń dla osób niesamodzielnych, związanych z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością, w tym świadczeń opiekuńczych, zasiłków stałych, usług opiekuńczych i odpłatności za DPS. Obserwuje się również wzrost wydatków na odpłatność za pobyt dzieci z terenu Piły w pieczy zastępczej, co wynika z uwarunkowań ustawowych, zgodnie z którymi, z każdym rokiem pobytu dziecka, koszt gminy rośnie.

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH
OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)**

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2018	Rok 2019	Rok oceny	Prognoza 2021
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	93 679 308	112 108 297	125 551 520	114 556 942
W tym: w budżecie OPS/PCPR	85 989 579	104 457 703	123 365 154	112 356 942
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 Przeciwdziałanie narkomanii	96 854	99 563	30 835	102 987
w tym: w budżecie OPS / PCPR	0	0	0	0
85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi	2 367 487	2 373 706	310 108	808 666
w tym: w budżecie OPS / PCPR	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 Domy pomocy społecznej	3 081 837	3 483 413	3 349 987	3 450 200
w tym: w budżecie OPS / PCPR	3 081 837	3 483 413	3 349 987	3 450 200
85203 Ośrodki Wsparcia	1 382 564	1 445 325	1 368 919	1 605 859
w tym: w budżecie OPS / PCPR	1 382 564	1 445 325	1 368 919	1 605 859
85205 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11 920	17 901	9 436	17 050
w tym: w budżecie OPS / PCPR	11 920	17 901	9 436	17 050
85213 Składki na ubezpieczenie za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społeczne	338 213	138 098	136 173	149 363
w tym: w budżecie OPS / PCPR	338 213	138 098	136 173	149 363
85214 Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	3 256 123	3 245 092	3 216 510	2886 840
w tym: w budżecie OPS / PCPR	3 256 123	3 245 092	3 216 510	2886 840
85215 Dodatki mieszkaniowe	2 329 918	2 062 045	2 186 366	2200 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	0	0	0	0
85216 Zasiłki stałe	1 449 039	1 494 278	1 432 066	1590 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	1 449 039	1 494 278	1 432 066	1590 000
85219 Ośrodek Pomocy Społecznej	6 333 658	6 253 400	6 461 255	6996 536
w tym: w budżecie OPS/PCPR	6 333 658	6 253 400	6 461 255	6996 536

85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2 345 825	2 837 712	3 945 537	3671 110
w tym: w budżecie OPS / PCPR	2 345 825	2 837 712	2 945 537	3671 110
85230 Pomoc w zakresie dożywiania	1 980 349	1 909 855	1 536 543	1448 706
w tym: w budżecie OPS / PCPR	1 980 349	1 909 855	1 536 543	1448 706
85295 Pozostała działalność	830 532	826 421	59 068	78 792
w tym: w budżecie OPS / PCPR	27 840	26 053	59 068	78 792
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85395 Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	782 686	585 581	984 038	847 324
w tym: w budżecie OPS / PCPR	767 286	585 581	984 038	847 324

854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	1 496 437	1 424 397	1 194 070	688 800
w tym: w budżecie OPS / PCPR	1 484 545	1 403 779	1 194 070	688 800
855 – RODZINA				
85501 Świadczenie wychowawcze	37 646 099	55 019 365	73 310 115	66 061 017
w tym: w budżecie OPS / PCPR	37 646 099	55 019 365	73 310 115	66 061 017
85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	21 582 461	21 598 962	21 722 614	18 884 978
w tym: w budżecie OPS / PCPR	21 582 461	21 598 962	21 722 614	18 884 978
85504 Wspieranie rodziny	3 048 923	3 216 107	3 217 286	771 684
w tym: w budżecie OPS / PCPR	3 048 923	3 216 107	3 217 286	771 684
85508 Rodziny zastępcze	433 428	491 821	540 976	671 474
w tym: w budżecie OPS / PCPR	433 428	491 821	540 976	671 474
85510 Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	819 469	1 065 029	1 285 026	1 484 656
w tym: w budżecie OPS / PCPR	819 469	1 065 029	1 285 026	1 474 656
85513 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	x	225 932	254 592	140 900
w tym: w budżecie OPS / PCPR	x	225 932	254 592	140 900

8. Aktywność projektowo-konkursowa MOPS

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. W 2020 roku gmina Piła uczestniczyła: w 3 projektach z EFS, o łącznej wartości 2 413 086,59 zł, które objęły 269 osób.

1. Projekt „AS- Aktywni i Samodzielni”

W 2020 r. w projekcie brało udział 89 uczestników (łącznie od początku realizacji projektu – 108 osób). Całkowita wartość projektu wynosi 971 976,59 zł, z tego dofinansowanie to 923 377,76 zł. W 2020 r. w ramach projektu wydatkowano 321 875,59 zł, z tego 16 093,77 zł ze środków własnych gminy, a 273 594,26 zł w ramach dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego i 32 187,56 zł w ramach dofinansowania z Budżetu Państwa.

2. Projekt „Czas na rodzinę”

W 2020 r. objęto wsparciem w ramach projektu 108 uczestników (łącznie od początku realizacji projektu – 122 osoby). Całkowita wartość projektu wynosi 1 004 310 zł, z tego dofinansowanie to 954 094,50 zł. W 2020 r. w ramach projektu wydatkowano 283 515,83 zł, z tego 15 043,08 zł ze środków własnych gminy, a 241 090,96 zł w ramach dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego i 27 281,79 zł w ramach dofinansowania z Budżetu Państwa.

3. Projekt „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce”

Projekt był realizowany w okresie od 01.06.2020 r. do 31.12.2020 r., a jego celem były działania związane z zapobieganiem/łagodzeniem skutków epidemii COVID-19 poprzez wsparcie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile. Wsparciem w ramach projektu objęto 72 pracowników MOPS w Pile. Całkowita wartość projektu wyniosła 436 800,00 zł, z tego dofinansowanie to 393 120,00 zł.

4. W roku oceny Ośrodek kontynuował realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Celem Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych,

zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych (moduł 1 i 2) oraz wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole (moduł 3). W 2020 r. wsparciem w formie posiłku lub zasiłki na zakup żywności/posiłku objęto 2 964 osoby. Ogółem na realizację programu w 2020 r. wydatkowano kwotę 1.654.327,00 zł. Koszt realizacji Programu został w 80 % sfinansowany z dotacji celowej z budżetu państwa. Wydatki w ramach otrzymanej dotacji wyniosły 1.322.151,52 zł, a w ramach środków własnych gminy 332.175,48 zł.

5. Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Wspieraj Seniora” na rok 2020

Program „Wspieraj Seniora” był realizowany w okresie od października do grudnia 2020 r. i umożliwił gminie uzyskanie wsparcia finansowego w zakresie realizacji zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, z późn. zm.), tj. *podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy*, do których w czasie obowiązywania pandemii należy zaliczyć działania na rzecz ochrony seniorów przed zakażeniem COVID-19. Dofinansowanie zostało przeznaczone na realizację usługi wsparcia osób powyżej 70 roku życia oraz w szczególnych przypadkach także poniżej kryterium wiekowego, które w warunkach epidemii, ze względów bezpieczeństwa, zdecydowały się pozostać w domu i nie były w stanie poprzez wsparcie najbliższych zabezpieczyć sobie artykułów podstawowej potrzeby (żywność, środki higieny osobistej, leki). Pomoc polegała na usłudze dostarczenia seniorom potrzebnych artykułów zgodnie ze wskazanym przez nich zakresem. Koszty zakupów pokrywali seniorzy. Wsparciem objęto także osoby korzystające z posiłków wydawanych w Dziennym Domu Pomocy. W ramach programu posiłki były dostarczane bezpośrednio do miejsca zamieszkania seniora.

Ogółem w trakcie trwania programu ze wsparcia skorzystało 48 osób, w tym 31 osób w wieku 70+. Całkowity koszt realizacji programu wyniósł 37.292.97 zł, z czego 29.738.64 zł stanowiło dotację z budżetu państwa.

Spśród innych projektów realizowanych przez Ośrodek w 2020 r. na uwagę zasługują również projekty:

- **Projekt socjalny „Kompas Bis”** realizowany od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. Działania prowadzone były w Klubie Integracji Społecznej. Celem projektu było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób bezrobotnych (w tym również biernych zawodowo) w wieku aktywności zawodowej, spełniających kryteria do korzystania z pomocy społecznej oraz osób z ich otoczenia, zamieszkałych na terenie Piły.

W 2020 r. w ramach działań projektowych realizowano zajęcia z zakresu poszukiwania pracy i gospodarowania budżetem domowym, wykłady i warsztaty o tematyce opiekuńczo-wychowawczej, zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień. Ogółem zrealizowano 163 zajęcia grupowe i 232 konsultacje indywidualne na rzecz 48 uczestników.

- **Projekt socjalny „Przycisk Życia”** to realizowany od 2017 r. we współpracy ze Strażą Miejską w Pile, system teleopieki na terenie Gminy Piła. Projekt skierowano do osób niesamodzielnych, którym ze względu na wiek lub stan zdrowia może być potrzebna pilna pomoc. Celem projektu jest głównie wzrost poziomu bezpieczeństwa niesamodzielnych mieszkańców Piły. „Przycisk Życia” stanowi uzupełnienie działań gminy przy realizacji zadań samorządu, a także stanowi rozszerzenie zakresu form udzielanej pomocy w stosunku do osób starszych, których liczba stale wzrasta. W 2020 r. w projekcie wzięły udział 132 osoby. Spadek liczby uczestników spowodowany był sytuacją epidemiczną w kraju. W tym szczególnie niebezpiecznym dla osób starszych i przewlekle chorych czasie, w znacznym stopniu ograniczono bezpośredni kontakt zarówno z uczestnikami, jak również z osobami deklarującymi chęć udziału w projekcie. Proces kwalifikacji do projektu odbywa się m.in. w oparciu o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby, co w ocenie koordynatorów, w myśl rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego, stwarzało potencjalne zagrożenie dla zdrowia i życia osób niesamodzielnych. Niemniej zainteresowanie mieszkańców Piły udziałem w projekcie wciąż jest duże, co rodzi konieczność systematycznego zakupu nowych

urządzeń. Ponadto, przyciski jako urządzenia elektroniczne ulegają zużyciu i konieczna jest ich regularna wymiana. Z tego względu pod koniec 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zakupił 30 przycisków oraz planuje się zakup kolejnych 20 sztuk w 2021 r. W 2020 r. na realizację projektu wydatkowano 31.397,30 zł.

- projekty socjalne realizowane w Ośrodku Wsparcia, Dziennym Domu Pomocy oraz na rzecz klientów pomocy społecznej.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

W gminie Piła realizowano współpracę z 9 organizacjami pozarządowymi w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zawarto 11 umów na kwotę 576 960 zł, zlecając realizację ogółem 8 zadań z zakresu pomocy społecznej.

Do zadań zleconych należały:

- Schronienie dla osób bezdomnych z terenu miasta Piły w schronisku
- Schronienie dla osób bezdomnych z terenu miasta Piły w noclegowni
- Dożywianie osób ubogich z terenu miasta Piły
- Pozyskiwanie i dystrybucja żywności dla mieszkańców Piły
- Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły
- Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły
- Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły
- Streetworking dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Realizację usług opiekuńczych zlecono dwóm wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym w trybie PZP.

Ponadto, współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi odbywała się również w drodze współpracy pozafinansowej poprzez m.in.: udostępnianie pomieszczeń w celu organizacji spotkań, udział seniorów z DDP w przedsięwzięciach realizowanych przez NGO, patronat Prezydenta Miasta Piły, Partnerstwo Lokalne na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności.

10. Wnioski końcowe

Dane z *Oceny zasobów pomocy społecznej dla gminy Piła za 2020 rok* umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem pogładowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji:

1. Od 3 lat liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności kształtuje się na podobnym poziomie, jednak głównym powodem udzielania przez MOPS w Pile pomocy społecznej niezaprzeczalnie jest długotrwała lub ciężka choroba. Ponadto, udział osób samotnie gospodarujących w strukturze klientów pomocy społecznej systematycznie wzrasta, a zmniejszenie się liczby urodzeń przy jednoczesnym wzroście długości życia wskazują na starzejące się społeczeństwo. W konsekwencji pojawia się potrzeba stałego rozwoju usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia dziennego, w tym zwiększenia liczby dostępnych miejsc całodobowej opieki. Co więcej, zaleca się wsparcie finansowe nowoczesnych form i systemów opieki, które stanowią uzupełnienie lub niekiedy alternatywę tradycyjnych usług opiekuńczych.

W kwestii wspomagania usamodzielniania osób niepełnosprawnych aktualny pozostaje postulat wsparcia finansowego projektów, służących tworzeniu mieszkań wspomaganych, tj. odpowiednio dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz zapewnieniu dostępu do usług terapeuty ruchowego, asystenta osoby niepełnosprawnej i psychologa.

2. Załamanie w niektórych sektorach gospodarki, związane z sytuacją epidemiczną w kraju, wpłynęło na rynek pracy, co obrazuje wzrost liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia. Rekomenduje się zatem zwiększenie przez administrację rządową dofinansowania na realizację zadań związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych oraz na pomoc najuboższym w zakresie dożywiania. Ponadto, w związku ze wzrostem stopy bezrobocia, w tym wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (z 49 % do 51 %) wyłania się potrzeba rozwoju działań aktywizujących zawodowo, ułatwiających powrót lub pomagających dostosowanie się do nowych wymagań rynku pracy. Istotne

pozostają również działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, głównie warsztaty, szkolenia, praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne. W tym zakresie zaleca się zwiększenie środków finansowych, w tym z UE, przeznaczonych na realizację projektów z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.

3. Kolejnymi istotnymi powodami udzielania pomocy są problemy we właściwym funkcjonowaniu rodzin, tj. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w tym także rodziny niepełne i wielodzietne), alkoholizm i przemoc w rodzinie. Bardzo często są to problemy współwystępujące ze sobą i ściśle powiązane z trudną sytuacją materialną rodziny. Aktualna sytuacja epidemiczna w kraju i związane z tym izolacja i ograniczenie życia społecznego oraz zdalne nauczanie mogą nasilić występowanie wymienionych dysfunkcji. W związku z tym, istnieje zasadność wzmocnienia działań profilaktycznych, informacyjnych i wspierających na rzecz rodzin oraz ich otoczenia, w których występuje przemoc i uzależnienie. Istotne jest utrzymanie dotychczasowych form wsparcia, a także ułatwienie dostępu do nich, poprzez rozwój specjalistycznych jednostek i punktów konsultacyjnych, oferujących pomoc psychologiczną, terapeutyczną, prawną i interwencyjną. Ponadto, zaleca się kontynuację wsparcia finansowego na rzecz działań z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym udział w akcjach informacyjno-profilaktycznych i projektach wzmacniających funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodzin.
4. Konieczne jest jednoznaczne określenie priorytetów w zakresie polityki społecznej oraz zapewnienie przez administrację rządową środków na realizację projektów i programów w perspektywie długoterminowej. Pozwoli to na planowanie działań oraz zapewni stabilizację finansową podjętych przedsięwzięć.

PREZYDENT MIASTA PIŁY
/-/ Piotr Głowski